

Anatomiae, hoc est, corporis humani dissectionis pars prior, in qua singula quae ad caput spectant recensentur membra, atque singulae partes, singulis suis ad vivum commodissime expressis figuris, deliniantur. Omnia recens nata ... Item anatomia porci, ex traditione Cophonis, infantis, ex Gabriele de Zebris / [Johann Dryander].

Contributors

Dryander, Johann, 1500-1560.

Berengario da Carpi, Jacopo, approximately 1460-approximately 1530.

Commentaria super Anatomia Mundini.

Copho. Anatomia porci.

Zerbis, Gabriele de, 1445-1505. Anatomia infantis.

Publication/Creation

Marpurgi : Apud Eucharium Cervicornum, 1537.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/gzcaxm34>

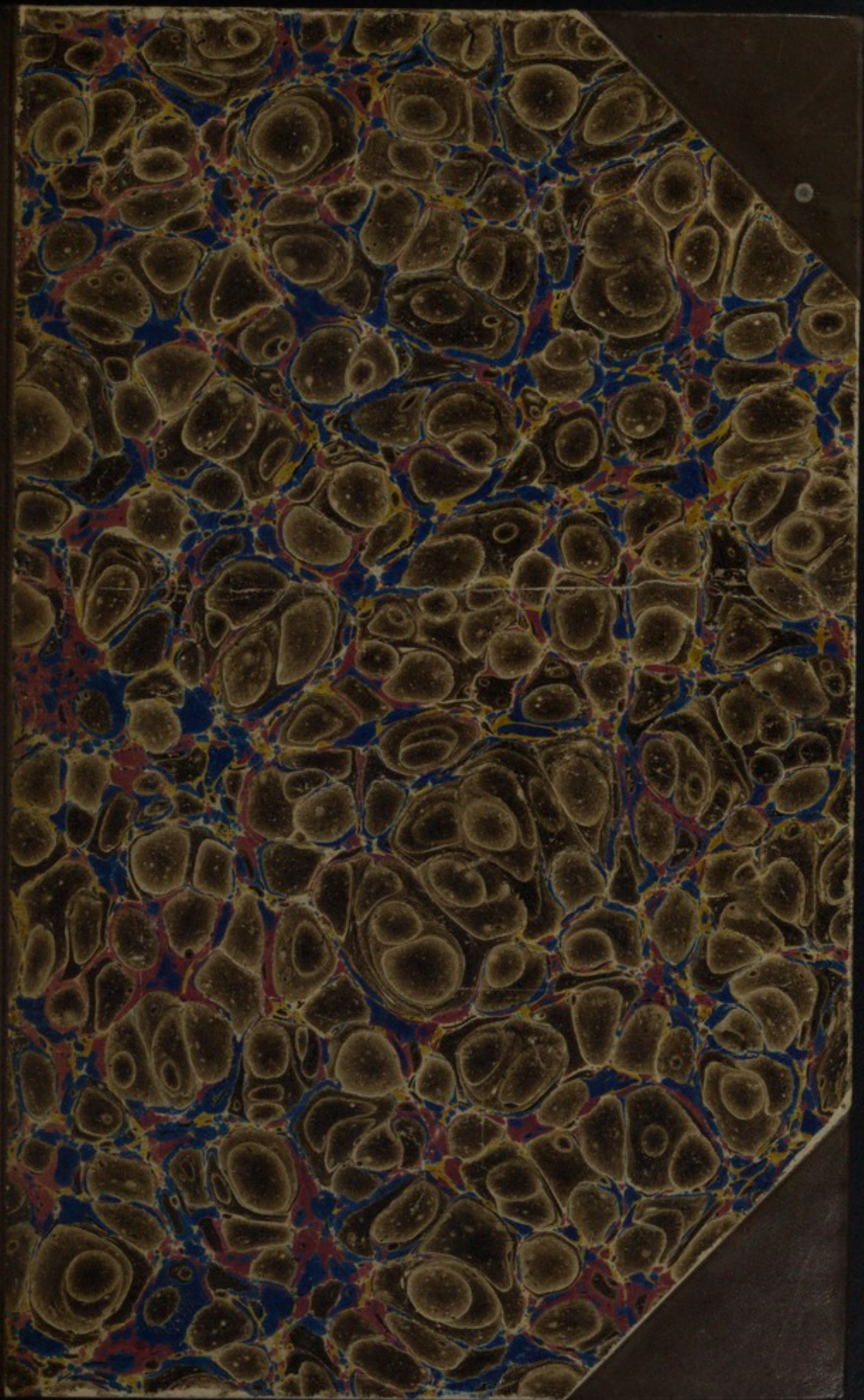
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

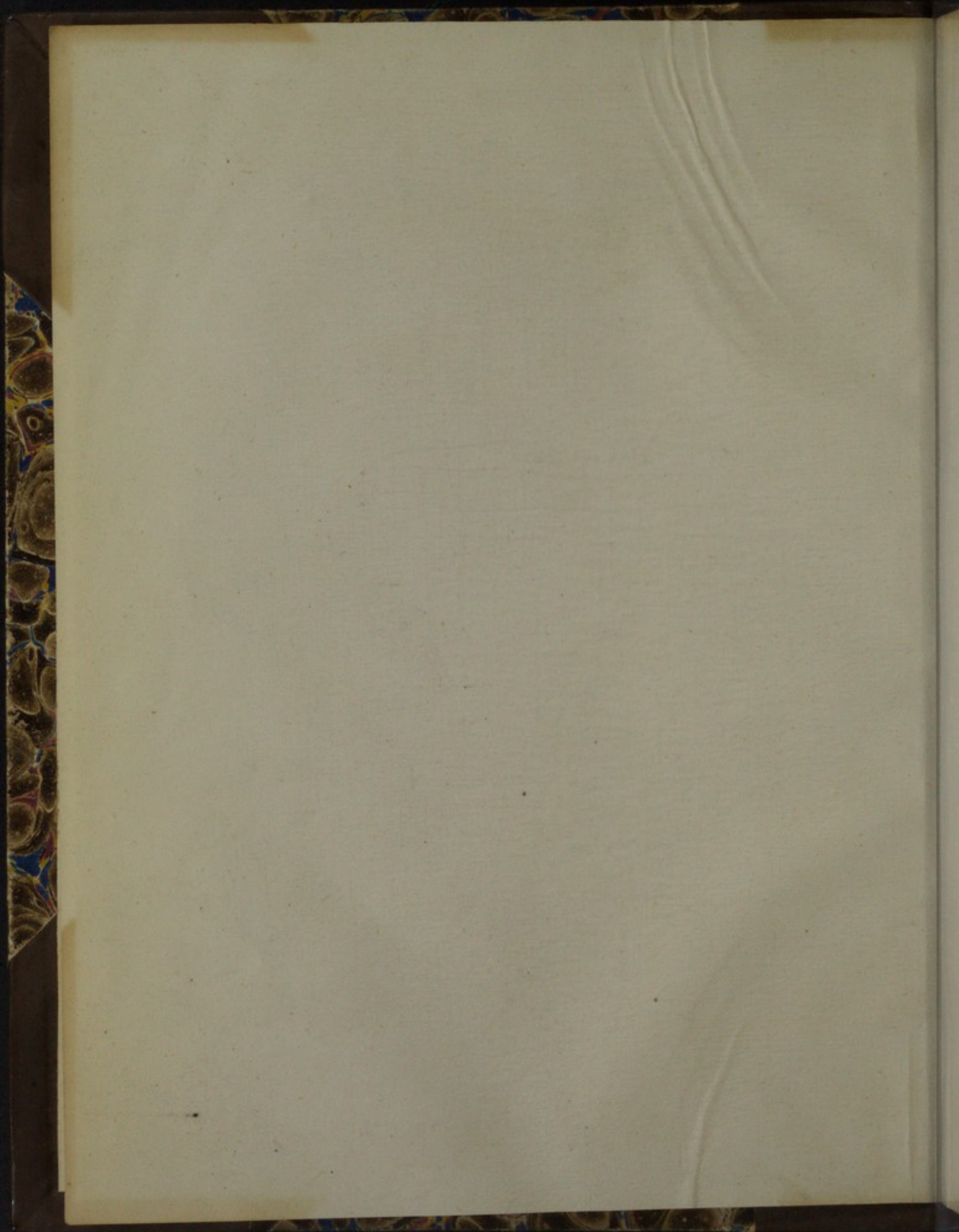
You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

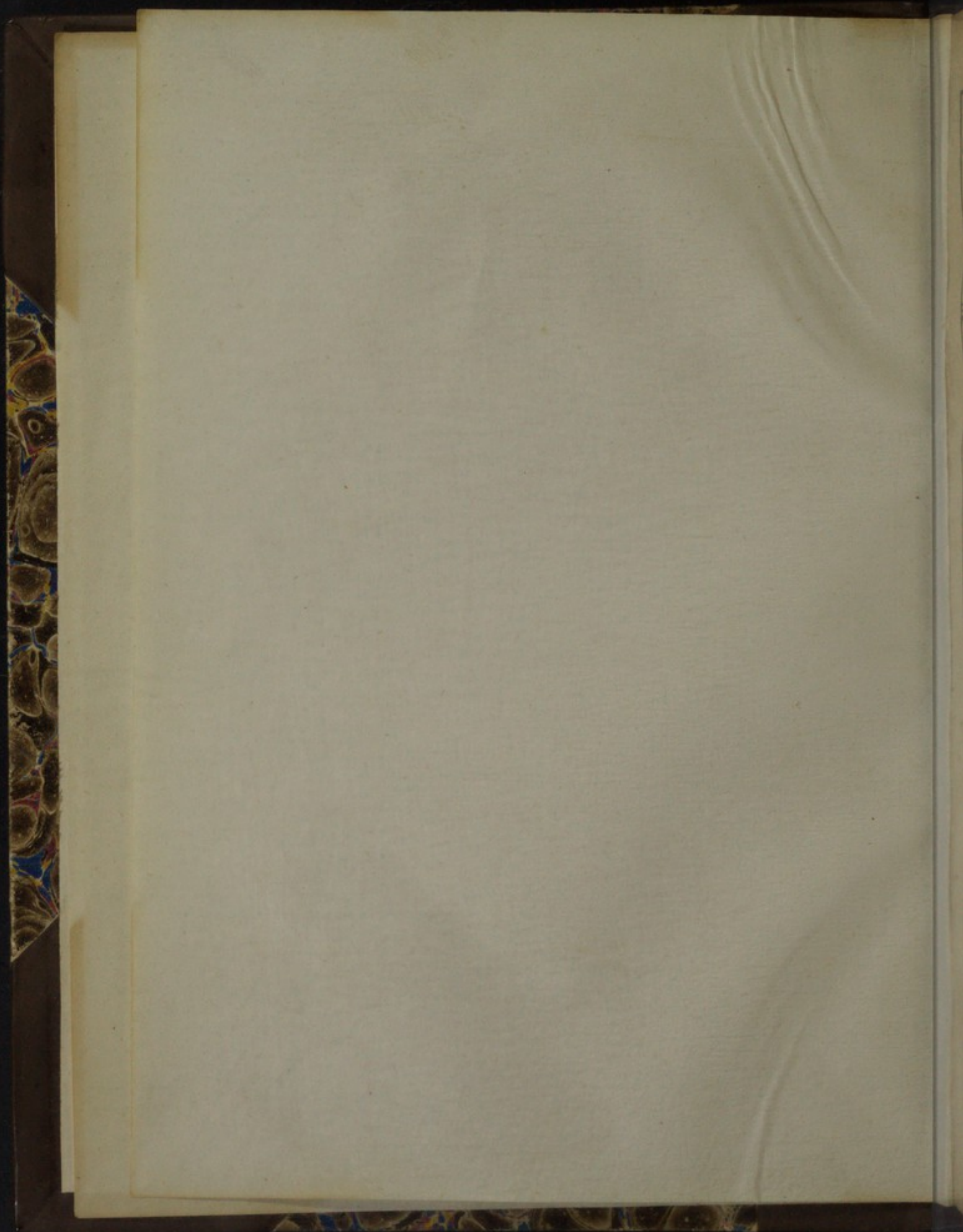
**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

1869

3

ANATO

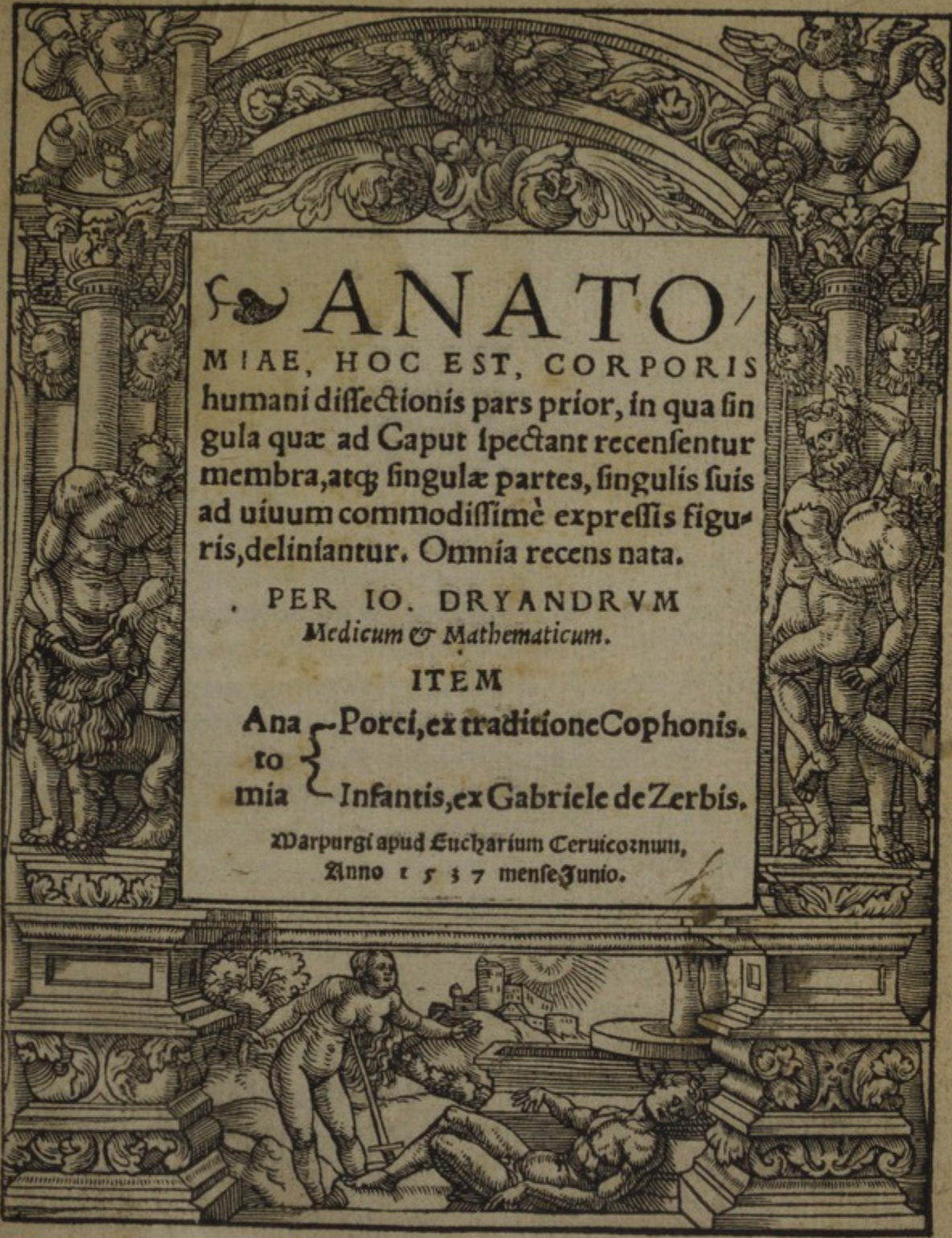
MIAE, HOC EST, CORPORIS
humani dissectionis pars prior, in qua sin-
gula quæ ad Caput spectant recensentur
membra, atq; singulæ partes, singulis suis
ad uium commodissimè expressis figu-
ris, deliniantur. Omnia recens nata.

PER IO. DRYANDRVM
Medicum & Mathematicum.

ITEM

Ana- Porci, ex traditione Cophonis.
to }
mia } Infantis, ex Gabriele de Zerbis.

Warpurgi apud Eucharium Ceruicornium,
Anno 1537 mense Junio.

THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF
COMPARATIVE ZOOLOGY
AND ANATOMY
HARVARD UNIVERSITY
CAMBRIDGE, MASSACHUSETTS
U.S.A.

RECTOR ACADEMIAE MARPVRGENSIS,

rerum Medicarum studioso. S. D. P.

Lemētissimus illustrissimūq; Hessiæ Princeps Philippus, quo est incredibili in Academiā suam Marpurgensē affectus amore, præter reliqua felicitatis bona, quibus indies hanc nouam suam scholam exornat, hoc nuper ultrò adiecit, autoritateq; regia interposita, ratum esse uoluit, ut quotannis posthac, in medicæ professionis usum, receptis ad hanc rem è carcere uel cruce perditorū corporibus, publicè semel aut bis, Anatomia exhibeatur. Qua autoritate fretus, superiori anno binas Anatomias alteram Calendis Iunij, Anno XXXV. alterā Martij Calen. Anni XXXVI. ut est in hoc genere studiorū, nō mediocriter exercitatus Ioannes Dryander, Medicinæ apud nos professor ordinarius, non infeliciter hic publicè celebrauit. Idemq; in posterum maiori cum diligentia, tum accurata magis demonstratione, sese facturum pollicetur, modo sint, quibus hoc suum studium, atq; artis medicinæ non contemnendus fructus, quoquo modo probari queat. Idēq; studiose lector, tibi, ob id maximè indicandum putauī, ut aliquando medicæ rei, hunc amplissimum fructum cōmunem nobiscum habere queas, quod hætenus, maiori antidicam Medicorum dedecore, an periculofiori, etiam ægrotantium malo Germania reiecerit nescio. Anatomix syncerum studium, nos honoratiori loco apud nos recipiendum, adeoq; pristino suo nitore restituendum, duximus. Hinc est, quod a Dryandro, Anatomix Capitis humani, icones quas inter disse candum nuper per picturæ lineamenta ad uiuum, rectissimè exceperat, in studiosorū usum ut diulgaret, impetrauimus. Quas si placere uiderimus dabimus operam, ut uniuersi corporis humani, singulæ partes, singulis suis picturis, quàm res

Etissimè à Dryandro expressæ, in lucem tandem prodeant. Interim tam picturis, quàm figuris Anatomicis, humanum Caput optimè exprimentibus, adeoq; nostra opera & benevolentia liberalius fructu, atq; Vale felix.

Datæ Marpurgi &c.

CLARISSIMO ORNATISSIMO QVE
uiro illustriss. Hessiæ Principis Cancellario D. Io
anni Ficino, Domino atq; patrono
suo obseruantissimo.

S, D. P.

Acit illa tua in prouehendis bonarum literarum studijs, nunquam laudata satis liberalitas Cancellarie, ornatissime, ut agminatim te docti suspiciant, colant atq; uenerentur, quasiq; deo tutelari tibi supplicent. Suos proinde literarum foetus, si quos produxerint, tibi educandos, tibi prouehendos, non inuiti committant. Eadem ego ratione ductus, quæ, inter disseccandum nuper in humani Capitis Anatomiam ad uiuum typis atque figuris exceperam, tibi ob id maximè nuncupanda putauit, quò te protectore, nostra liberalius prodire queat. Boni itaq; hinc nostrum qualemcunq; laborem consule, atq; uale rectissime,
Marpurgi.

H. T. Deditissimus.
Io. Dryander Medicus.

AD LECTOREM CANDIDVM

Reinhardus Hadamarius.

Sola figurarum quia perfectissima, complet

Vndiq; se numeris orbiculata suis,

Ergo Creatoris uoluit diuina potestas,

Vt nostri capitis forma rotunda foret.

Vt globus est igitur, quod continet omnia cælum;

Sphærule sic caput est, dogma quod omne capit.

Ardua sunt illic summi palatia regis;

Hic sedem ratio pars deitatis habet.

Non potes ætheream rimari terreus aulam;

Illius effigiem sed penetrare caput.

Alta nimis fugiunt humanam cælica mentem,

At simili possunt re magis illa capi.

Si gestis ergo regnum spectabile, miri

Et lustrare cupis nobile plasma fabri.

Sume librum clari, radio pollente Dryandri

Descriptum, studijs profer ut ille bonis,

Intima cælestis dominæ penetralia cernes,

Et reliquam, leges cui dedit illa, domum.

IN PRAELECTIONE

NEM MEDICAM ORATIO,

qua Anatomiae necessarium studium commenda-
tur, Marpurgi à Ioan. Dryandro in frequen-
tissimo eius Academiae confessu habita.

VIII Kalend. Nouemb.

ANNO

M. D. XXXVI.

Mpudens, perfricta^q frontis essem homo, si in
tā celebri, tot doctissimorum uirorum, con-
fessu, hodie uerba facturus, non planè dicendi
uiribus destituerer. Id^q maxime, dum mecum
reputo, quam absolutae eruditionis uiros, ex-
quisit^q iudicij censores me in hoc fungendi
medicæ professionis munere, præcesserunt.

Nuper enim cum Academia hæc nostra bo-
nis uti spero auibus, institui cœpit optimè ab
optimo illustrissimo^q huius patriæ Principe,
curatū est, ut huc uiri eximij atq; eruditi, q, non
tam literarum, quam morum, & autoritatis
commendatione, huic scholæ prodesse possint
accerferentur.

Vidimus itaq; non infelicem tanti conatus
successum. Ex multis, quos hæc nostra schola
egregiè doctos aluit, paucos, eosdem^q corun

dem mecum studiorum medicinae uidelicet studiosos obiter ut hic referam non sit molestum.

Adfuit ab initio, medicæ professioni, non incommodè destinatus. Euricius Cordus, is ut nostis fuit præter artis poëticæ, præclaram eruditionem, in herbaria etiam, ut reliquam medicinae partem præteream, miro iudicio præditus.

Successit Cordo, medicarum rerum, non inferior cognitione, Ioannes Megobachus, eius uiri quanta in profitendo fuerit felicitas, multos uestrū, nō sine fructu, pcepisse puto, tā insignes itaq̃ eruditione uiros me cū nup præcessisse iterq̃ mihi inuidum, commonstrasse cū uideam, pauore penitus contremisco horreoq̃, maximè q̃ tenuis & curta suppellex eruditionis mihi sit, cum hisce uiris si conferar exploratum habeo.

Si itaq̃, ea quam uos mihi falso, sed amicissimo tamē in me affectu errantes adesse putatis, sit eruditio, felicem me omnium putarem, qui tāto honore, primū ab illustrissimo patriæ Principe, de hinc, à uestro omnium candore, ad hoc, Medicæ prælectionis officium, dignus existimatus sim, qui huc conuocarer.

Verum, quæ est humanitas uestra, qui est animorum uestrorum candor, apud uos, de me, excusationis loco, recipi spero, quod dici solet ἀρκεί δ' ἐμ μεγάλοις τὸ καὶ θέλημα μόνον. Nos latine sic: In magnis, uel uoluisse sat est.

Idq̃ saltem à uobis si impetrare queo, huius scholæ, scilicet commoda, me omnibus modis promouere conari, id, persuadere in præsentiarum si possum, hodie, me satis declamandi officio, functū esse putabo. Ad eaq̃, quæ hic paulisper explicare constitui, de recto, scilicet, atq̃ commodo Medica assequendi compendio, atq̃ obiter de Anatomia uero & necessario usu, uerba facturus accingor. Quæ dū ego rudius & pingui quod dici solet Minerua absoluerè studeo, patienter me queso, dicturum, feratis.

Est singularum artium, certa assequendi præposita methodus, quam ni adhibeas, nihil rectum, nihil ordine percipies unquam. Qua docendi discendiq; methodo, etsi nusquam non alibi, certe in re medica, omnisi maxime opus habemus. Tot enim sunt in ea arte labyrinthi, tot angiportus, tot scopuli, quos ni dextro Mercurio & itineris ceu duce usus fueris, uitare, ne dicam superare, facile non sit. Hic ne quis rerum imperitior forte impingat, cauisse credo, uiros, sane prudentia summa præditos, qui tot congestis in rem medicam, isagogis, tot in arctum contractis compendijs, quæ prius, quæ posterius, sint discenda, præscripserunt.

Eius generis innumera dedit exempla Arabum illa, & nuper florida Barbarorū schola medica, prædicere hinc, uniuersales Auicennæ canones, adiectis ad hanc rem spectantibus, eiusdem autoris Fen aliquot. Post hunc librum, Ioannithi isagogæ non contemnendæ eruditionis sane liber, publice prælegi cœptus est. Et nostris, hoc est, latinis hominibus, tandem similia tentandi immo & absoluendi, non defuit studium. Dedit nuper ut compendiosissimas ita utilissimas, discendi medica figuras, Ianus Cornarius. Et hunc sequutus Ioannes Fuschius, idem tractat argumentum, digesto tamen magis & lucidiori ordine.

Ad quorum uirorum præscripta, utinam studiosa rerum medicarum iuuentus, tam cœpti studij attemperasset institutum quod egregie neglexit hactenus, minus hoc seculo, turbatum iri, atque turpissime confundi, studiorum quereremur ordinem.

Absolutis introductionum, ut ita dicam in re medica libris qui deinceps medico futuro euoluendi sint libri, diuersi diuersa sentiunt, & quod uetus habet prouerbum; Quot capita tot sunt & sensus.

Sunt qui artem medicam à diui Hyppocratis ut utilissimi ita obscurissimi longe autoris aphorismis, auspiciari malint, Sunt

qui à Galeni, eruditissimo opere Arte parua Initiari uelint. Et alij alijs. Huc initiandi deferunt honorem. Per me liberum est, cuius suo docere atque discere modo. Qui mihi medica assequendi commodior uideatur esse scopus, non incommodum, hic recensuisse uidebor, quod plerisque longe alio, quam quo ego dicturus sum modo, non sine studiorum incommodo & temporis iactura medica sectari uideam.

Inter ea rudimenta, quae medicinae candidatum nullo modo praeterire par est, praecipuum adeoque primum sibi locum, Anatomiam (hoc est humani corporis per dissectiones cognitionem) sortiri puto, ut reliqua omnia siue priora siue posteriora statuas, nisi exactissimam Anatomiae rationem adhibeas, frustra te laborare senties. Non immerito itaque, totum medicinae negotium Anatomiae ceu basi incumbere uidetur, quod reliqua omnia absque unius Anatomiae cognitione, manca atque nullius usus esse uideantur.

Ob id merito Anatomia, ad assequendum medicinae studium, primas habere debet. Id dum, argumentis ita sese habere ostendam, breuibusque Anatomiae artem, laudibus extulero, abutendo uestra benignitate, paululum non sit molestum rogo.

Principio, si ex fine, commodique gratia singula institui debeant, quantum Anatomia humanae uitae conferat, perpendi uelim. Philosophandi enim totum negotium, ex corporis humani structura, ceu radice fertilissima, dependere uidetur. Hominis enim causa quaecumque hic inferior habet mundus, à Deo omnia esse creata, quis neget? Creatis autem, recte ne, an seculis utaris, ubi domini creatorum, hoc est, hominis naturam ignoraueris, qui fieri potest ut noscas? Adeo ut plerisque uenenum pro antidoto, ignorans rerum temperamentum sumas.

Ad noscendam autem hominis naturam quam hic temperamentum uoco, aequae mihi errare uidetur is, qui domus ne pro

be constructa sit, à forma quæ oculis exterius occurrit, atque non potius ex singulis quibusq; partibus, quibus domus constat, deprehendere conatur. Sic nec unq̄, quod hominis temperamentum, quæ natura, qui rerum ordo, nosce potes, nisi singulas, etiam minutissimas, ex quibus humanum corpus constat, perquisitas habueris partes.

Perquirendi autem modum, unica & præcipua ars tradit Anatomia, ut mihi non frustra, medicorū omnium, post Hypocratē, princeps Galenus, tot æditis in re medica libris, acutior nullibi, uigillantior nusq̄, quàm in referendis, quæ ad Anatomicū spectant negotium fuisse uideatur. De Anatomicis aggressibus nouem reliquit libros: De usu partium, eiusdem argumenti, doctissimorum manibus septendecim teruntur uolumina, ad hos, quibus ea quæ hic refero, minus fidem faciunt remitto.

Res optime tū cōseruari, si suo loco, suo tempore, suo modo adhibeantur, non frustra olim putatum est. Hoc quid aliud? q̄ si ad temperamentū cuiusq; rationem, singula singulis adhibeantur, tum probe quæq; ualebunt, atq; munia sua perficiunt necesse est. Ex dissectionis autem proba cognitione, quæ cuiq; mēbro, cuiq; cōplexione, aut ad cōseruandam, aut ad recuperandam sanitatem, adhibenda sint probe edoceberis. Vt mihi uel hinc uitam mortaliū tot esse obnoxiam malis, certo persuadeam quod rarior sit, hoc nostro seculo, qui uel ex dissectione, quomodo uitæ labanti succurrendum sit, nosce uelit. Satis interim nos medica callere putamus, si ut casus offert morbū, ex apotheca cōsarcinatum infarcias medicamen.

Fuisse olim, qui ut annorum numero, ita & salubri uiuendi ratione, ætatem hanc nostram superabant, mirari desinemus, si in perquirenda atq; custodienda hominis natura indefessum atq; nunq̄ satis laudatum, prisca illius seculi, in memoriam res

uocauerimus studiuit.

Ad frugalitatem uitæ, alij referunt, quod ego potius medicinae opera, factitatū esse reor. Frugi enim uiuere, quorsum attineret, ubi non ex corporatura, hoc est, corporis tui temperamento didiceris antea, quantū uel condonandum uel abstinentum corpori fit, à rebus circa corpus sustentādum necessarijs.

Ephiphonematis loco, celebris est apud Astrologos sententia. Quæ Deus uoluit hoies scire, ea in cælo scripsit. i. ex Astro- rum & corporum metheororum, Solis & Lunæ aliorumq̃, qui cælo continentur, planetarū motu & cognitione, homines scire queūt, quæ deus, in hæc inferiora, hoc est, mundū & terrā agere uelit. Demus cælum esse humanæ eruditionis, nnnq̃ satis perscrutabilē librum, demus, omnia, omnium hominum ingenia, exercitanda esse, in perquirendis tantæ machinæ cælestis mysterijs. Verū, extra te quærere quæ propius atq̃ in te ipso sint posita, nonne summa est imprudentia atque furori simillimum? Habet cælum Solem & Lunā luminaria duo magna, & ea in corpore humano, hoc Cor, illud Cerebrum, ex principibus humani corporis membris, præcipua, cælestibus illis respondere nouimus. In cælo enim, ut calidissimum ardorem Solis, & Martis, amica Lunæ atq̃ Veneris attēperat frigiditas, ita ni cordis estuantissimum ardorem, cerebri, emolliret frigiditas, facile, qua connexi sumus, temperamenti solueretur compages.

Cælo planetarum puta Saturni, Iouis, Martis, Mercurij, Veneris, ordinem, proba & neutiq̃ in hac re falsa, antiquorū adfinxit sedulitas, sic ut inferior superioris mitiget qualitatum excessum quod ni fieret breui, Martem aut Saturnum, omnia labefactari, non frustra creditum est.

Similis est in corpore hūano, particularū ratio Epatis em Splen mollit atq̃ refrangit calorem, cum hoc Marti illud Sa

turno attribuatur. Singulae in caelo, ad singulas in corpore humano relatae sunt partes, ut caput Arieti, collum Tauro, & reliqua, ut sequitur ordine in Zodiaco circulo signa. Adeoque in inferiorē hunc mundū, habere nihil putant, cuius non simile in supramūdano illo sentiat, putauere uiri naturalium rerū exercitatissimi, ut uel hinc manifesto colligi queat, non frustra olim hominem Microcosmum esse appellatum.

Spectasse id credo, Vitruuium, & eos qui post hunc de condendis Deorum templis, scripta reliquerunt: Ex humani corporis scilicet proportione atque symmetria, aedium, singulas dimensionum partes transsumendo.

Diuiinarum rerum cum erāt studiosi, prudentes atque diuini nimirum homines, quo deum placarēt, struere tēplum, quod quam p̄xime, ad dei uel mundi accederet archetypum (deoque esse enim domū caelum, quantumuis etiam barbara, concessit ubique natio). Ad caeli itaque typū domū cōstruere, placādo deo amplitudo molis prohibebat, quod proximum est perficitur scilicet ad corporis humani, quod post caelum Deo est proximus, templa aedificari cepta sunt. Ex corpore perfecto hominis, ceu Policleti regula, artis architectonicae desumpta sunt rudimenta.

Verum haec, tam longa periodo repetita, quorsum? Eo auditores humanissimi, ut uos ad humani corporis perscrutanda miracula, adeoque ad ueram illam microcosmographiā, perspicendam quoquo modo inflammare queam.

Certatum est olim. Quis medicinae primus fuerit inuentor alij Aesculapio, alij Asclepiadi, alij alijs, prout in hos uel illos, erant amore procliuius tribuebant. Ego tantū beneficiū, rectius, prudentum olim uirorum industriae, quales fuere Hippocrates in Coe insula, atque longo post hunc tempore, in Graecia Pergamo Galenus, lubens attribuero. Hi enim hominum

cadauera, plerunq; etiam brutorum animantium corpora, ab hoc uel isto morbo interempta dissecabant, non contenti, membrorum hominis temporaria & fortuitam uidisse Anatomia nisi & mortis, qua aial, prius obisse norant causam explorata haberet. Eoq; modo, ut reliquæ artes omnes, quotidiano incremento, ex particularibus atq; priuatis, in generales medicinae, abiire regulas, stupendoq; & mirando ingeniosorum hominum conatu, ad posteros tandem defluxit medicinae artificium.

Qui ressecandi mortuorum cadauera modus, utinam tam sancte, ut est à prioribus, magno quidem labore institutus, nostris hoc est, posteris hoibus fuisset obseruatus, minus laborarem? tanta impostorū incitia, minus crebras esset uidere hominum tot insperatas mortes minusq; impune, solo medico hominem occidere liceret, experimētaq; per mortes agere, & reliq; eius gn̄is plura, quæ non frustra suo damnabat seculo Plinius. Ressecandi igitur is modus, q̄ olim fuerit in pretio habitus, atq; nulli non cognitus, ex ueterum facile est uidere relictis monumētis. Ab antiquissimo & doctissimo omnium Hyppocratis libro, eius rei periculum facere libet. Euolue Aphorismorum aliquot lineas, ni quæ dicuntur ex Anatomia sint deprompta falsus ero. Sententiarum ego aliquot quo me uera dicere probem recitabo:

Inquit Hyppocrates de cōceptu fœtus, Mares quidē in dextris, fœminæ uero in sinistris concipiuntur. Mulieri utero gerenti si altera mamma gracilis fiat, geminos habenti, alterū abortit, & si quidem māma dextra gracilis fiat, marem, si uero sinistra, fœminam. Rursus: Mulieri si uelis mēstrua cohibere, cucurbitulam quā maximā ad māmas appone, Rursus: Dolenti partem capitis posteriorem, in frōte recta uena incisa, pdest. Rursus: Si quod intestinorum gracilium, discindatur, nō coalescit. Iam eorum aphorismorum genuinū sensum, unde

rectius quā ab Anatomia ex qua & ab autore ipso desumpti sunt deprehendas non uideo.

Quod si rebus, splendorem atque commendationem parit, autoritatis magnæ fuisse uiros, qui eandem rem, quam commendare studeas, tractarunt, nescio an unquam satis laudibus hæc ars uehi queat. Tot enim clarissimi uiri hæc artem tractarunt, ut & posteris insignes libros eiusdem artis, reliquerunt. Vt Hippocratem, Aristotelem, atque Platonem taceam, qui singuli singulos libros, hanc artem pertractantes, reliquerunt. Galeni in hac re mirum studium paulisper hic considerari libet. Scribit is atque gloriæ etiā loco ducit, se sub Antonino Imperatore (eius enim temporibus uixit) Romæ in frequentissimo cœtu patriciorum uirorum Anatomias exhibuisse.

Habuit sub id tempus, familiarem sibi Romanorum consulem Flauium Boëthum, quem tanto amore Anatomicæ speculationis flagrantem dicit, ut nemo uixerit mortalium unquam qui magis. In eius Boëthi gratiam aureos illos nouem librorum commentarios, quibus de Anatomicis aggressibus titulum fecit, perscripsit. Adiectis quibusdam alijs libris, ut sunt, quos de Anatomia uiuorum, item & mortuorum scripsit; quos libros iniuria temporum, ad nos peruenire minime passa est. De Boetho Consule libet ipsius Galeni uerba, quæ iucunda sint admodum, subscribere. Ita inquit:

In patriam meam perrexi, in qua haud ita diu commoratus Romam redi, ubi permultas Boëtho confectiones ostendi, presentibus quidem ei semper Eudemo Peripaterico & Alexandro Damasceno, qui & alijs plerisque uiris præclaris, quem admodum & Sergio Paulo Consule, nunc Romanorum præfecto, uiro tum rebus tum disciplinis philosophicis, per omnia præcipuo. Hactenus Galeni uerba recensui.

Quantus itaque honor, quanta dignitas olim fuerit attributa

refecandi studio uel hinc est colligere, q̄ Consulares uiri penes quos, tum orbis totius ferme erat fastigium, sese ad hæc studia dimiserūt. Adfuerunt Consulares, studio & professione, ut apparet, à medicina alieni. Nos, qui ex professo, artem medicam tractamus, nos qui, si dñs placet, naturæ magistri haberi cupimus, ista negligimus, adeoq̄ præterimus, ut nec ea scire nostra inter esse putemus.

Pudet atq̄ dolet interim, ex culina prodire coquos, ex rure anus uetulas, quæ nos in refecandi officio, si non superant, omnibus certe modis æquant.

Nos illa uulgo committimus, sine quibus, reliqua medicæ artis opera, nullius esse momenti constat, In pleuresi, in Colico morbo, phrenesi, calculo, & id genus reliquis morbis, præexercitatum fuisse in Anatomico negotio, quantum profuerit quis non uidet? In hñs enim morbis, nisi exacte prius ex dissectionis arte, singulorum morborum, singula loca atq̄ naturas, exploraueris, à medicoq̄ à morbo, periculi plus esse ægroto, ut Plinius dicit, nouimus omnes. Videmus hodie, turpi medicinæ nominis ignominia fieri, quanto uulnerarij medici habeantur in pretio, quod feliciores, eorum conatus plerumq̄ habeant successus, commoditatem hanc medicandi, nō eruditio, quæ rara in hoc hominum genere esse solet, sed crebra, quam circa uulneratos plerumq̄ exercent, refectio, artem atq̄ auctoritatem illis cōciliat. Ad uiuum enim, præsentibus uulnera incidunt, dilatant, rupturas curant eoq̄ modo singula mēbra, ut digitos proprios, in numerato habent. Nos cōtra, ex libris obiter legisse adeoq̄ nauigandi artem, ex charta, uel mappa, ut est in prouerbio, didicisse, sat esse putamus.

Immo sunt qui eousq̄ peruenerunt dementiae, ut ad medicinæ usum, parum aut nihil conducere Anatomiae studium, pronunciare ausint sat suo se functos officio, putantes, si in

specto lotio, Receptulam in apothecam scribere norint. O hominum corruptos mores, o uitae nostrae ignauiam.

De tam perditis hominum impostoribus medicastris ut sumatur supplicium, Reipublicae non parum prodesse puto, ita publice, ex communi aerario proposito salario prouocare, qui crebras apud singulas ciuitates exhibeant Anatomias mirum in modum conducere, reor. Nulla enim tam recte unquam instituetur res publica, quin aliquoties siue id belli, siue pacis contingat temporibus, uarijs morbis adfecti laborare cogantur ciues, his ciuium morbis, ut opem ferat, qui apud te incisione atque futura chyrurgus, aut potione medicus, curandi habet officium, ut singuli morbi sint curandi ex Anatomia prius si didicerit, nonne ex re omnium fore uideatur?

Instituendarum scholarum, quo rectius tenera instruatur aetas, non immerito magni existimari debet negotium, Concio natorum exactissimus, corrupto hoc seculo, habendus est delectus. Quod in hisce duabus rebus, prouehendo rectius, aut corrupendo turpius, rempublicam, maximum momentum in esse puto, iam tertium, quod aequae ut priora duo si non maior est, a qua lem saltem, ad promouendam rempublicam, habet commoditatem. Medicina scilicet recte uel secus in quaque Republica instituetur, minus esse erratum puto. Instituetur autem tum recte, ubi corporum nostrorum cognitionem ex Anatomia ceu rudimentis certissimis addituri postea, quae reliqua medicinae sunt opera, didicerimus.

Quare nullis unquam laudibus, satis celebrari potest, illustrissimus, idemque humanissimus patriae Princeps Philippus, qui ex innumeris quibus de Republica sua, passim benemereri sruer, beneficijs & hoc nuper ultro, nemine, ut credo, ad hoc instigante, permisit, ut deinceps in hac celebri Academia, frequentes publicae exhibeantur Anatomiae.

Vidit sapientissimus Princeps, quanta posteris ex hac re subsequutura sint bona, Verum ei^o instituti probissimi, cōmendationē hic texere nolo, ne prolixior fiat oratio. Ad id à quo paulo sum digressus, me recipio. Ostēsurus scilicet non solum medicis, sed & cuiq; ordini literario iucundam & necessariā q̄si esse, partium corporis, quæ ex Anatomia discitur & cognitionem. Verū, prius, quid artem hanc deturparit, hodieq; neglectui reddiderit, dicam, post reliqua.

Sunt res multæ, quæ non sui natura sed hominum opinione corruptoq; iudicio, existimantur inhonestæ atq; turpes, ut, qui apud ciuū ordines reipublicæ inseruiunt lictoris fungendo officio, nocētum, qui uita priuandī erunt, nullo modo sese contaminant uitio, tamen, uulgo ubiq; receptum est, ne quis honoratior paulo, lictori, aut cohabitaret, aut cibum potumque unā capiat. Eiusdem corrupti iudicij esse, mihi uidentur, qui, à medico Anatomicarumq; rerum studioso cadauer contrectari, turpe esse putant, non quod, quæ id prohibeat, habeant causam, nisi, omnino cum decrepitis illis uetulis impium esse putare uelint, in mortuum, quod isti calumniantur sæuire, & mortuo non infligenda esse uulnera.

Dicam liberius, de hoc genere hominum quid sentiam. Affectus sunt muliercularum plus satis, quæ, si cognatus aut adfinis quispiam è uita excesserit, se optime tum pietatē exercere putant, ubi congruo aliquo loco terræ (ut hæctenus putatū est consecratum cimiterium) sepeliretur corpus, quo parentandi non deesse possit officium. Superstitiosa aut hæc pietas, q̄ cuiq; cordato uiro, uerēq; pietatis studioso, ridēda sit, quis nō uider.

Receptum olim erat, uiuos homines, è carcere atq; uinculis raptos, ad Anatomias poscere, idq; non tam cruciandī nocentes, q̄ artem Anatomicam exercendi, causa facilitatum esse nouimus, Idem nos facere, Christiana phibet pietas, cum tamen

innutnera ex uiuorum Anatomis ad artem nostram, referantur commoda. Aliam enim esse, membrorum posituram in uiuis, ubi spiritus uitalis beneficio, elata sunt atq; turgent quæ in mortuis plane concidunt atq; cõprimunt membra, ratione facile estprehendere. Excusare poterat priores, Anatomia ardentissimum studium, ut nec ea quæ alijs dura atq; horrèda uiderentur propter hominem iuuandum obire ueriti sint.

Nos, cum, nec eodem modo, ut illi, uiuos dilaceremus, cur nos uulgi superstitio, uulgi semper corruptum iudiciũ crudelitatis, impietatisq; incusare atq; traducere, debeat, iustam subesse causam non uideo.

Mitius omnia quàm illi, nos nostra tractamus, ex luto, aurũ scilicet, quod prouerbiũ habet, hoc est, ex cadauere uili, mox uermibus tradendo, ad humanæ uitæ usum, tãta commoda, ex Anatomia cũ paremus, pro tanto beneficio, qui nos odio prosequatur, haud bene gratos erga uitam hominũ esse puto.

Pontificum summorum decreta, in aperto est, quãtum honoris, defunctorum concedant corporibus. Quanto studio, ad superstitionem etiam usque pio, sepultura, hætenus excoluerit sacerdotalis ordo nouimus. Tamen si uspiam bene, hic optime Papistarum decretum statuit, ut medicis, mortuorum corpora, propter Anatomicum negotium, impune, atque magno cum honore liceat disseccare. Quod itaq; ratio dicat, leges permittunt, stultum est ignominiosum atq; turpe putare, nisi aperte, cõm ratione insanire quis uelit.

Sunt meticulosi quidam mulierarij plus satis homines, fautor, qui contactũ demortui hominis usq; adeo horrent, ut ne digito contingere audeant, horrore atq; pauore omnia circũscribentes, ut & ñs paucis respõdeam addere quædam libuit. Rarior usus resectionis, horrendum spectaculum corporis Anatomici reddit scio.

Verum ad hanc rem semotis affectibus si rationem mentis adhibueris, reuera hominem mortuū, à mortuo equo uel asino, tantū differre, quātū lapidem à ligno senties, cum utrunq; aqua uita careat, in diuerso tamen genere recipiuntur.

Sunt præterea alij, qui & si nec primo, nec secundo peccēt modo, ad insaniæ tamen rationem quod attinet, non multū à prioribus sunt inferiores, hñ propter humani cadaueris foetorem, quē inter ressecandum intolerabilem fingunt, ab Anatomia penitus abstīnēdum esse ducūt. Delicatulū certe genus hominum, quos in Gynæcio rectius cum Galeni illo Thessalo, la nam ducere, quā apud cordatos uiros, medica tractare, cōuenit. Hñ sunt qui repudiatis omnibus bonis disciplinis, quæ stui suo turpiter inseruiendo, quæ ipsi ignorant, in alijs damnare, pulchrū esse ducunt, quos cloacis repurgandis, q̄ Anatomicis exhibendis, aptiores esse dixero. Quos mihi narras foetores? obsecro quos? Tu ne naturæ quæ sunt opera, modico tēpore, ex Anatomia perquirenda foetorem ferre turpe esse ducis? & interim te falso naturæ magistrum medicinæ scilicet expertum Doctorem, uenditas?

Hippocrati olim, contumeliæ causa obiectū esse nouimus multisq; modis, eo nomine à Zoilis profcissum, quod ex homine reiectū excrementum ore degustauerit. Hæc scatophagia tātū abest, ut doctissimi uiri nomē obscurare possit aut debeat ut & hinc splendoris multū Hippocratico noī accedere putē.

Ad tamenim uilia, atq; omnib⁹ deiecta, propter hominem seruandum sese dimittere, diuini potius q̄ humani esse candoris, quis non esse uidet? Tu ne itaq; Hippocrate ipso es superior? ut Anatomiam à foetore damnes, cum Hippocrates hijs grauiora multum pertulerit? Ex tua schola, hoc est, Barbarorū triuio, quod crebro circūferri solet, natum esse carmen num agnoscis? Stercus & urina, medicorum fercula prima. Sūt no

bis signa &c. notū enim. Quem ex urina, quo quæstui tuo turpiter inseruias, foetorem percipis, si apud te nullus est: cur hic in re tam honesta & necessaria offendit olfactum.

Faceffat itaq; purpuratus ille annulatusq; Doctorculus, cūq; sibi similimo Galeni Thessalo, interim dū nos Anatomica tractamus, ille magnatū atq; præpotentū, turpiter obseruet menses, de calicibus epotadis certet, & reliqua id genus quæ Thessalo suo Galenus obiicit, grauiter exercere pergat.

Dij boni, quantū est incommodi, unam atq; alteram horam quousq; ex Anatomia, intestina, quæ sola foetorem habent, neq; id tamen semper, explicantur sese continere. Ego tanti commoditates ex Anatomia æstimo, ut omne quantūuis etiam graue esse possit, ex animo mihi excutiant tædium, atq; pauorem.

Nō aliter ego, ad Anatomica adfectus sum, q̄ olim fuisse Galenum constat, cum toties suas simias diffecaret, sic, cum hœdū ex prægnante capra uiuum excinderet, sic, cum latronis cadauer à uulturibus, ad ossa usq; denudatum, consumpta carne, perscrutaretur. Qui alijs foetor nobis amaracinum olet.

Admouit naribus olim uectigal ex lotio corrasum Vespasianus Imperator, Lucri odorem esse bonum ex re qualibet affirmans, Is quod turpis lucri gratia, nō turpe esse duxit, nos physica perquirendo, turpitudinem esse putamus?

Verum quē tu mihi hic narres foetorem, non uideo, cū tot boni, circa corpus nostrum Anatomicū, exhibeantur suffitus, tot bene redolentes collocentur flores, tāta munditia atq; puritate singula tractent, ut nec ubi laueris balneo, tu tua, æque ut nos nostra ablues mūdus. Relicto itaq; foetore, ne & ipsa prolixitate orationis audiendi foetorem uobis concitem, relictis qui Anatomica, seculo nostro, male prostituunt, ad Anatomia commoditatem & quantū sit necessaria, cuiq; artium facultati, id quod supra promisi, explicandum accingor.

Ex his itaque commodis, quae Anatomia nobis praestat, nec paruum momenti esse puto, in recte curandis aegrorum corporibus, Anatomiam nobis indicare, ubi antehac perperam in cura erratum sit ut hoc rectius in posterum instituat. Idque qui medicinae dedere nomen maxime spectare uolo. Reliquos uero homines, qui obiter non ex professo tractant medica, una cum Galeni Boetho Consulari uiro, iucundius sese intra se, ceu inspecto speculo, rimari atque perquirere uolo. Ut sunt ingenia hominum ad perquirandas artes, naturali quodam instinctu nata, uarij, uarijs sese oblectant studiorum generibus. Hic terrae miracula percunctando, quae apud Antipodes geruntur, legendo perquirunt. Is caelo adfixus, in stellarum deprehendendo cursu honesto me hercule studio sese occupat. Ille fluminum atque fontium rimatur naturas, atque sic alij alijs sese oblectant studijs, quorum omnium studia tantum abest ut damnem, ut probe maxime, modo delectus studiorum, praecipue in re medica habeatur. Ita enim insudare alienis, ut quae proxima atque in te ipso sita sint negligas, non sapere, sed ordine peruerso, maxime desipere uidetur.

Mirum, quantum hodie de herbula quapiam, perperam apud hunc uel illum autorem pronuntiata digladiantur scholae. Idem studium, cur non in cuiusque corporis addiscendis perquirendisque partibus adhibetur? Bibliothecas, optimo librorum thesauro, optime instructas miramur exosculamurque. Naturae hic uerissimus atque a nullo unquam Typographo corruptendus est liber, corpus humanum scilicet, hunc cur non nocturna manu, cur non etiam diurna sedulo euoluimus? Dormitatum est haecenus, cessatum etiam ab honestissima omnium & maxime necessaria arte Anatomiae, hoc, quod plerisque etiam magni nominis & auctoritatis uiros, in nephandos duxit errores. Eorum hic breuiter, aliquot indicabo, post orationi finem facturus.

In Macrobio habetur existimatum esse in collo binos esse tra-
mites, alterum cibo, alterum potui accommodatum, quem erro-
rorem & Plato ille diuinus, turpissimo certe lapsu, sequutus in
Timæo suo, esse uidetur, ita enim inquit:

Pulmonem tegmen Cordi adhibuerunt, molle primum atq[ue]
exangue, deinde cauis intrinsecus fistulis, spongiæ instar distin-
ctum, ut spiritu potuq[ue] hausto, cordis ardorem, huiusmodi re-
spiratione refrigerio tepefaciat. Hæc Plato, inepte sane Pulmo-
nem potum atq[ue] spiritum, recipere credit. Eius generis insi-
gnes aliquot lapsus, plerunq[ue] etiã apud Iuriconsultos, ut uul-
gè interim iudiciũ præteream, est uidere. Ex multis paucos
quo non sim prolixior, orando recitabo. Vlpianus in Lege Si-
p[er] meus. ff. De Solutiõibus dicit, Aristot. scripsisse quinq[ue] libe-
ros unico partu nasci posse quia uulvæ mulierum totidẽ rece-
ptacula habere possint. Et fuisse mulierẽ Romæ Alexandrinã
ab Aegypto, quæ quinq[ue] simul pepererit, eosq[ue] habuerit inco-
lumes. Reliquum literatorum, atq[ue] inepte philosophantium
uulgus, errorem errori farciẽdo, priorẽ errorẽ superat. Septẽ
enim, nescio quas cellulas (ita enim loquuntur ipsi) in matrĩce
esse statuũt. Eorum q[ui] nihil sit uerum, crasseq[ue] q[ui] sit erratum, so-
lamq[ue] unam esse uteri muliebris cauitatem, ad sensum ex Ana-
tomia demonstrare non est difficile. Possẽ tamen, non modo se-
ptem, sed duodecim, ut adserit Albertus cognomẽto Magnus,
immo plures etiã aliquando in eodem utriculo contineri
foetus, diuersis tamen inuolutos membranulis, quas secundã-
nas uocant non inuitus concessero. Quandoquidẽ & plerũq[ue]
superfoetationem, aliãq[ue] id generis multa fieri, ex prægnantis
Anatomia, longe antehac didicimus.

Nec errore etiã uacat, quod in Clementinis per Cardina-
lem Zabarellã, Clementina prima, de consanguinitate & ad-
finitate, quæstiõẽ xy, refertur, In Frãcia olim imprægnatã fuit

se quandam, cuius uirginitatis, claustra omnia (ea enim sunt textus uerba) firma atque illaesa manserunt, adeoque praegnatam esse uirginem non desisse. Id quod nullo modo unquam fieri possit, Anatomia eius partis seu membri muliebris, euidentius demonstrat.

Tales reperiri passim in iurisperitorum libris errores, non est inuentu rarum, si quis attente perquirere singula uelit. Id quod ne simili scilicet errore, ut in imaginariis istis cellulis, inuoluerentur posterius, cauisse credo iurisperitos. Qui, quoties de naturae rebus ambigeretur, ad obstetrices, quarum officio, medici, in partu excludendo utimur, uentris inspiciendi adeoque custodiendi partus, deuoluere negotium. *Lege, j. ff. De uentre inspiciendo.*

Nec ea iurisperitos perstringendi causa, hic refero, uerum ut cuiusque ordini studiorum Anatomiae cognitionem iucundam & necessariam esse obiter demonstrarem.

Iam & theologis artem hanc nostram prodesse, apertius est quam hic negari queat. Ad excolendum animum, ad mores corrigendos, theologorum refertur scopus. Nec hic repugno, modo nobis non negent, id quod luce clarius etiam est, animum scilicet, omnino sequi corporis temperamentum, neque aliter nos bonos aut malos, ad uirtutes aut uitia esse pronos, quam ut corporis suppeditat temperamentum. Ad Galeni librum, in quo argumenti loco tractatur: (Quod animi mores, corporis temperaturam sequuntur) quibus, quae a me iam dicuntur, difficile est fidem adhibere, remitto. Quod si nec is liber, ad probandum quod uolo satisfaciat, ex quotidiano usu uini immoderatus paulo sumpti, quam uarie diuersisque modis a rebus externis, immutetur, quantumuis etiam eucraton temperamentum, considerare iubeo. Quos enim antehac tristes, pusillanimesque uidimus, ubi uinum accesserit, quasi alios a se factos modo hilares, modo audaces, modo facundos uidemus, & quid modo ebrietas desi-

gnat operta recludit. Spes iubet esse ratas, ad praelia trudit inermem inquit ille. Ex cibo atq; aere, etiã multo maior est temperamentum, q̄ ex uino alteratio, ut hic reliquas, quas medici suo modo loquendi, res non naturales uocant, somnũ & uigiliam quietem & laborem, inanitionẽ & repletionem, taceam.

Hæc ubi theologi considerare, rectãq; ratione perpendere, uelint, non ægre mihi concessuros credo, bonam partem bene beatẽq; uiuendi, ex particularũ corporis temperamento accrescere. Partium autem temperamentũ, quemadmodum & ipsa positura corporis uniuersi, ex Anatomia, quod supra dixi, ut nusq̄ rectius, addiscetur.

In immensum abiret oratio, si singula quæ huc, in eius artis Anatomicae commendationem uel necessarium usum, adduci possint, recensere uelim. Ego saltem, per transennam uobis usum artis indicare uolui, ut uos quoquo modo ad eius honestum studium, pellicere queam.

Cum itaq; Anatomia totius negotij medici certissimum sit fundamentum, unde rectius eius studij rudimenta sumas, cum tam necessaria sit ars, ut reliqua frustra sine cognitione partium quarumlibet corporis humani, percepturus sis. Tantũ deniq; utilitatis ea ars, atq; iucunditatis in uita hominum, cũ præstet, atq; tandem, ut semel finiam, cũ in celeberrima hac nostra uniuersitate hic gratis, nulloq; sumptu, quod aliàs, uix magno ære, tibi comparare queas, per Patriæ Principis beneuolentiã, totum Anatomia negotium, intra pauculos menses, absoluedi tam oportuna data sit comoditas, ut uel hinc scholæ nostræ, non modicum autoritatis & commendationis (ubi diuulgatum erit, hic crebras exhiberi Anatomias) accessurum sperẽ. Eam itaq; artem Anatomia, omnibus modis uobis commendatam esse uolo, eam uobis tractãdam propono. Ad me quod attinet, ita uobis meum laborem faciam communem, ut non

mihî sed uobis studuisse, uideri queam. Quam totiens non sine
sudore repetitæ, tam animantium brutorum quàm hominum
dissectiones. Quam, tot Anatomicorum autorû sedula
atq; uaria lectio mihi conciliarunt, qualencunque
eruditione lubens uobis communicauero. Re-
stat ut uestra negligentia, uestra socordia, me
frustra uobis beneuoluisse, non feratis. Id
tum fiet, si eadem diligentia, hanc ar-
tem, qua reliquas disciplinas
soletis, uobis cõmunem
atq; familiarem fa-
cere studueris-
tis.

D I X I.

SEQVNTVR FIGVRÆ ANATOMIÆ
CAPITIS HVMANI, AD VIVVM
DELINIATÆ ATQVE
EXPRESSÆ.

Sinistri lateris columna, ubiq; sequentis figuræ
singulas partes exprimit.

UNIVERSALIS FIGVRA CAPITIS HVMANI, CVIVS
 explicationem, in fine figurarum capitis, reperies.

ANATOMIAE, ID EST, DISSECTIONIS

Vniuersam ferme capitis humani Anatomiam, aliquot figuris absoluere est animus, cuius figuræ, demonstrationis gratia, suas litteras apposuimus.

A. Itaque funem significat, quo in circuli modum, religatum est caput, ab rasis prius capillis undiquaque, id quod passim per nigricantia puncta cuti capitis impressa, indicatum esse uoluimus.

Estque funiculi is circulus, instituendæ Anatomicae operationis terminus, qui excoriandæ cuticulæ, adeoque ferraturæ locum in cranio exprimit.

B. Incisionis lineam à fune supra nasum, per uerticem in occiput perreptando indicat.

C. Transuersam incisionis lineam circa aures, utrinque terminum funis contingentem, significat.

Instrumenta, quibus in Anatomico opere utimur, ut nouacula, orbicularem ferram, graphios, furculas, forcipes, & eiusce generis reliqua, picturis passim adpositis expressa esse uides.

Capitis figuram Cornelius Celsus sic describit: Caput igitur eaque quæ in ore sunt, non lingua tantummodo palatoque terminantur, sed etiam quatenus oculis nostris exposita sunt.

Caluaria incipit, ex interiore parte concaua, extrinsecus gibba, utrinque leuis & qua Cerebri membranâ cõtegit & qua cute capillum gignente contegitur. Eaque simplex, ab occipitio & temporibus duplex usque in uerticem, à fronte est.

Partes capitis has Auicenna numerat, Capillos, cutem, carnem, panniculũ exteriorẽ, cranium, panniculos intrinsecos duos, Cerebrũ, duos panniculos inferiores, rete mirabile, os basilare.

CAPITIS HVMANI FIGVRA PRIMA.

ANATOMIAE, ID EST, DISSECTIONIS

In hac secunda figura, uides duas Crani exterioriores cuticulas, ad funiculi usque circulum detectas, excoriatasque.

A. In utroque capitis latere crassiorem cutem, ex qua capillorum prodit seges, designat. Ea est crassioris naturae, propterea & maiori radice illic capilli nituntur. Sub eaque cute lentor quidam magis mucosus est. Vnde & morborum innumera mala nascuntur.

B. Interiorem ossi capitis concretam membranam designat, *περικρανίου* Graeci uocant. Haec ut uniuersum capitis os cingit, sic & sensum plane ministrat. Sunt eius pelliculae, tria potissimum commoda, quae iuuamenta Mundinus uocare solet, primum ut Cranium a cuti, & cutis a cranio sine medio non tangatur. Secundum, ut cranium per hunc panniculum sentiat. Tertium ut per hunc panniculum Dura mater suspendatur cum Cranio.

C. Cranium, cum suis suturis, atque ossium compaginationibus designat. Vbi, suturam per os frontis ad nasum ferme, in mulierum plerumque cranijs perreptare, secus autem in uirorum capitibus, notaueris.

Celsus, Ossa capitis ab exterioribus dura, ab interioribus (quibus inter se conectuntur) molliora sunt. Interque ea uenae dicuntur, quas his alimentum subministrare credibile est. Raro autem caluaria solida sine suturis est, locis tamen aestuosius facilius inuenitur. Et id caput firmissimum, atque a dolore tutissimum est, ex caeteris, quo suturae pauciores sunt, eo capitis ualetudo commodior est. Crassissimum uero in capite os, post aurem est, quia capillus (ut uerisimile est) ob id ipsum non gignitur.

CAPITIS HVMANI FIGVRA SECVNDA.

X
ANATOMIAE, ID EST, DISSECTIONIS

Orbiculari ferra, circūquaꝫ supra funiculi notam, ita craniū
pertundimus, ne aliqua pellicularum interius, neꝫ Dura
neꝫ Pia uocata mater diuellatur, sensimꝫ superius hemi-
cranium à reliquo capitis trunco dimouemus.

Partem illam superiorem cranij, orbiculari ferra dissectā atꝫ
diuulsam, hic ad figuræ infimam partem apponi uides.

A, Intra cranium durio rem pelliculam, quam Duram uo-
cant matrem, designat.

Cerebrum, tenui adhuc membranula, quam Piam uocant ma-
trem, uarijs & diuersis uenarum & arteriarum ramulis di-
stincte circumtectum esse uides. Præterea in Cerebri substā-
tia, dextram partem sinistrae, forma & figura adeoꝫ simili-
tudinis quadam lege, mutuo sibi respondere uides.

C. Sinistram. D. dextram Cerebri partem significat. E. medij
Cerebri tramitem, qui partes disungit, designat.

Ramulos uenarum & arteriarum passim circa substantiā Ce-
rebri disseminatos esse uides. Substantia præterea Cerebri
qualis sit, disrupta pellicula, uidetur. Est in homine maior,
q̄ in nullo alio animali similis staturæ. Propterea quod ho-
minis cor sit calidius, maiori ex Cerebri temperamento re-
frigeratione, opus habens.

HVMANI CAPITIS, FIG VRA TERTIA.

X

G. V. S.
A

6

ANATOMIAE, ID EST, DISSECTIONIS

In hac figura est uidere utranq; internam, quæ cerebrum ue-
lat, pelliculam, cum ipsa substantia cerebri,

A, Itaq; Duram uocatam Matrem significat,

B, Piam Matrem, cum uenarum ramusculis designat, utraque
pellicula, à cerebro hic diuisa pendet, quo cerebri aptior sit
conspicua.

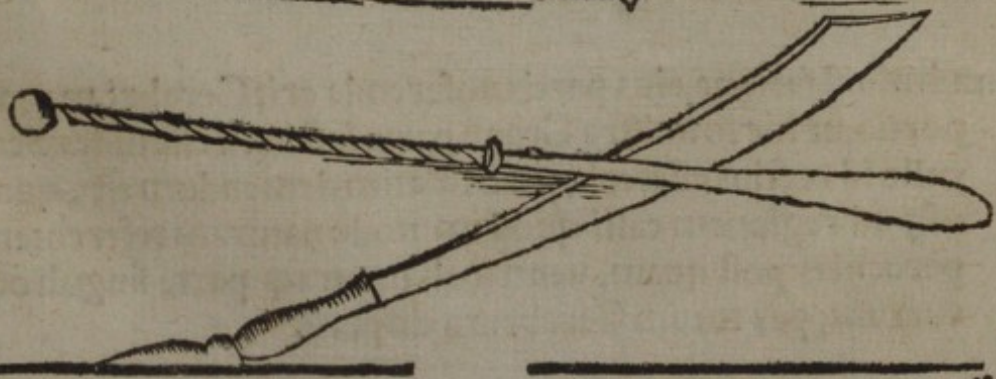
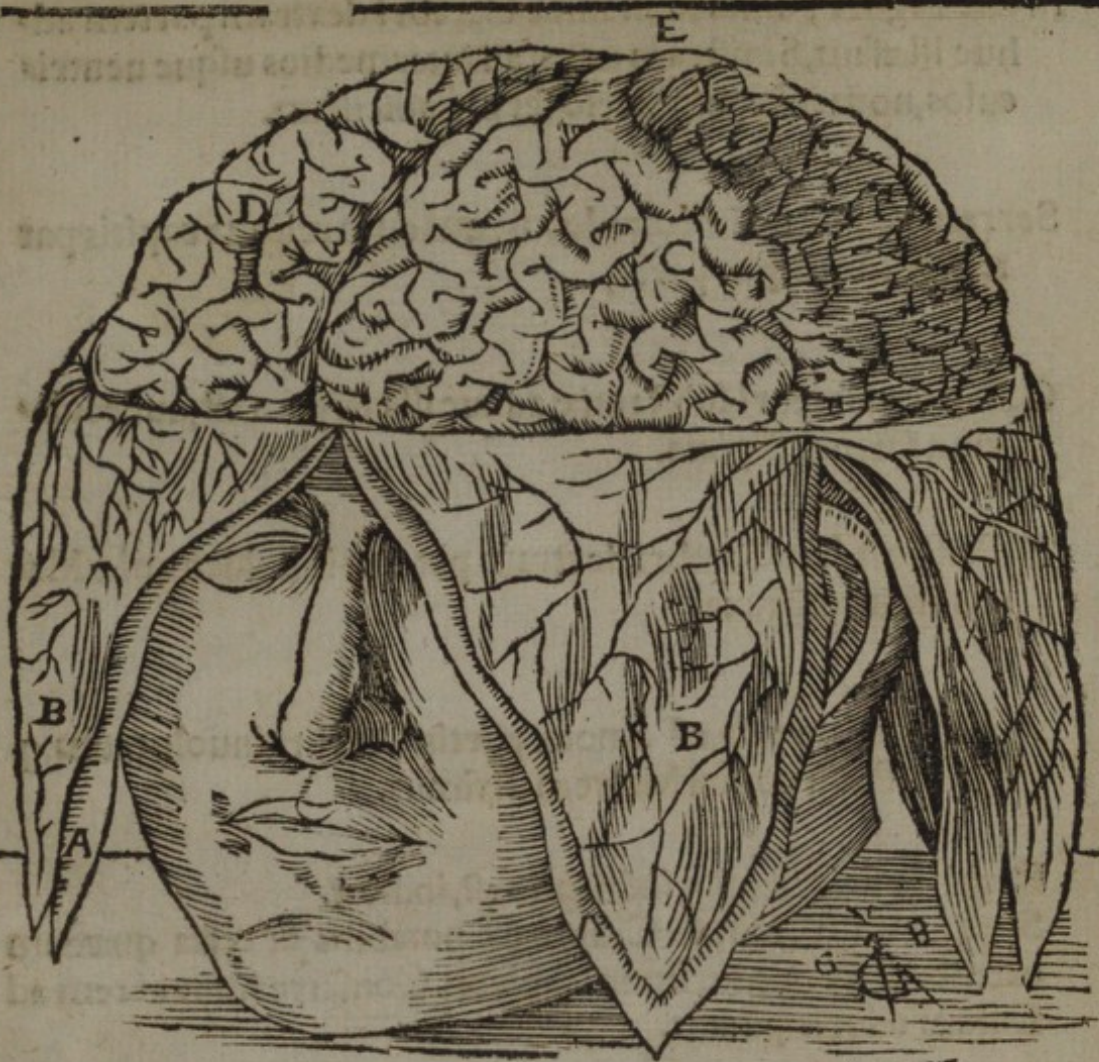
C, Sinistra cerebri substantia,

D, Dextra pars cerebri est,

E, Confinium atq; discriminatio est cerebri.

Diuiditur cerebrum, in anterius & posterius. Anterius in dex-
trum & sinistrum à Dura menynge secatur, ut tres cerebri
partes numerentur. Posterius (παρεγκεφαλίδια Græci nomi-
nant, Latini à paruitate, cerebellum) occipitium duntaxat
occupat, proprijs inuolutum membranis, Dura Mater ante-
rius à posteriore segregat, estq; non eadem atq; similis sub-
stantiæ utriusq; qualitas, quod hoc sit mollius, illud uero du-
rius esse comperiat.

HVMANI CAPITIS, FIGVRA QVARTA

e ñ

ANATOMIAE, ID EST, DISSECTIONIS

In hac Figura, uides substantiæ Cerebri dextram partem adhuc illaenam, Sinistram uero, ad intermedios usque uentriculos, nouaculæ ministerio ferme abscissam.

Serraturæ, intra pāniculos locus, unā cum reliqua capitis parte, circunquaq̃ apparet,

C. Dextra Cerebri substantiæ adhuc illaenæ pars est, nubecularum forma effigiata,

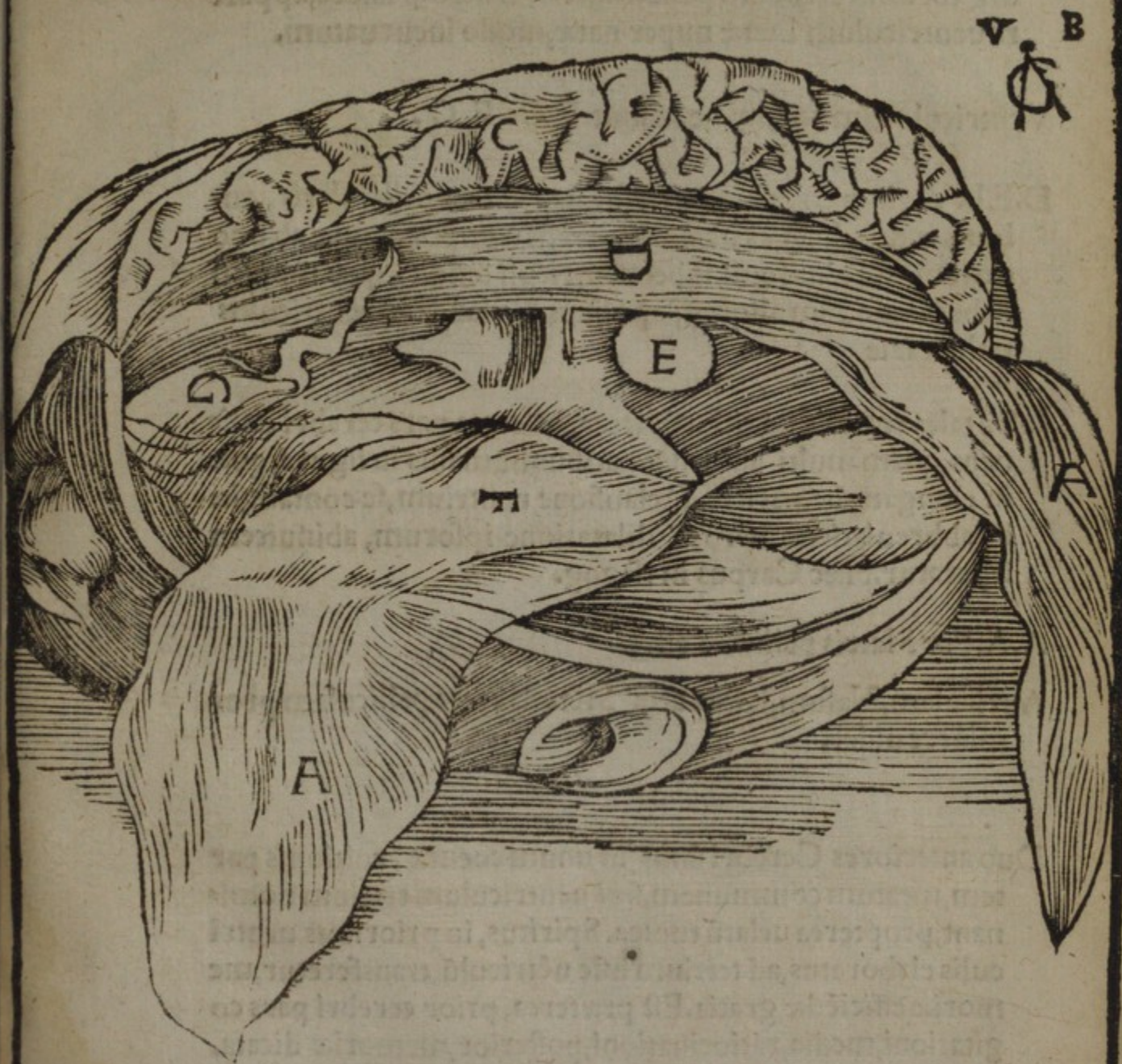
D. Pellicula, hāc Cerebri dextram partem inuoluens, piæ Matris est membrana,

A. A. membranula est amotæ partis Cerebri, inuolucrum, q̃ supra Piam uocari Matrem diximus.

E. ubi uentriculorum infinuatio est, indicat.
Supra nasum, in ipso Cranio est notabilis & certa quaedam uacuitas, aere ut plurimum repleta. Conferre hunc aërem ad sensum odoris putant.

In administratione, eius partis, auferenda erit Cerebri magna portio, ut hic in sinistra Cranii parte factitatū esse uides Scalpello id rectius effeceris, particulatim demendum est, quo usq̃ ad regionem calli quodammodo naturam referentem peruenias: postquam, uentriculi in utraq̃ parte singuli occurrunt, per totum Cerebrum dispersi.

HVMANI CAPITIS FIGVRA QVINTA:

ANATOMIAE, ID EST, DISSECTIONIS LVII

Vides hic in præsentí figura, ubi ad quantitatem trium ferme digitorum, cerebrum penetraueris, in utroq; latere, appare re uentriculum Lunæ nuper natæ, modo incuruatum,

Ventriculorum utriusq; notæ sunt E C . E C .

D.F.L. Vtriusq; circa basim, est substantia una pellicularis, ru bea, uermis dicta, ex uenis & arterijs composita, quæ ab uno extremo ad aliud cuiuslibet uentriculi tendit, quæ motum habet secundum aliquos, aperiens & claudens uentriculos uoluntarie

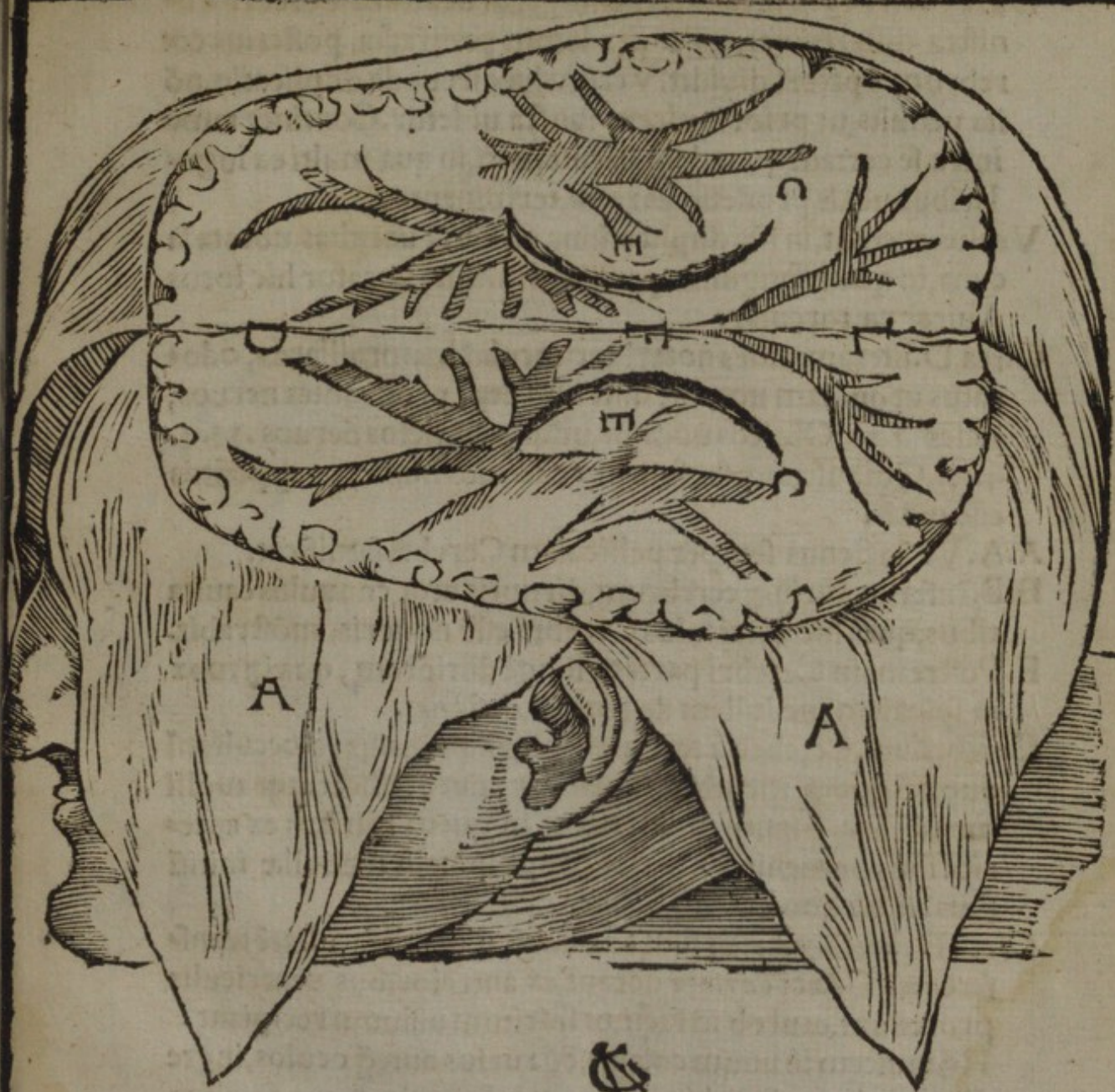
Infra tales uermes ad ipsorum latera, est certa pars cerebri emi nens, quam multi assimilât natibus humanis in figura, quæ in elongatione, pariter & clausione uentrium, se contangit: in abbreviatione uero & dilatatione ipsorum, abinuicem separatur. Hæc Carpus in Isagog.

A.A. Piæ Matris pellicula est.

Auriculam, Nasum, Labia atq; Mētum extra pelliculam pro minere uides.

Duo anteriores Cerebri sinus in unum coeunt, coitionis par tem, meatum communem, siue uentriculum tertium nomi nant, propterea uelatū tunica. Spiritus, in prioribus uentri culis elaboratus, ad tertium hūc uētriculū, transferetur, me moriæ efficiendæ gratia. Est præterea, prior cerebri pars co gitationi, media, ratiocinationi, posterior, memoriæ dicata,

HVMANI CAPITIS, FIGVRA SEXTA.

Ⓢ

ANATOMIAE, ID EST, DISSECTIONIS

Dura Mater cum socia sua meninge, ut dextram Cerebri à sinistra determinat, ita & per latum protracta, posterius cerebrum à priori diuidit. Verum hæc secunda duplicatio, nõ ita uenulis, ut prior inuicem iuncta uideatur. Continet tamẽ intra se certam quandam uacuitatem, in qua multi ex iugularibus uenis prodeuntes rami, terminantur.

Versus occiput, in ista duplicatione est certa uacuitas, uocata lacuna, in quam sanguinis pars exprimitur, uocatur hic locus Auicennæ torcular.

Circa D. literam, uides notari carunculas mammillares, odoratus ut quidam uocant, instrumenta, prodeuntes neruos, uides 1.1.2.2. Obticos uocatos, uisuiq; addictos neruos. 3.3.4.4.5.5. Quibuscunq; sensuum neruis suos numeros appositos esse uides.

A.A. Vt hæctenus semper pelliculam Cerebri significat.

B.B. Inferius utrinq; cerebrum, diruptis atq; conuulsis cauitatibus, quas hic uentriculos Cerebri esse noueris, mōstrabit.

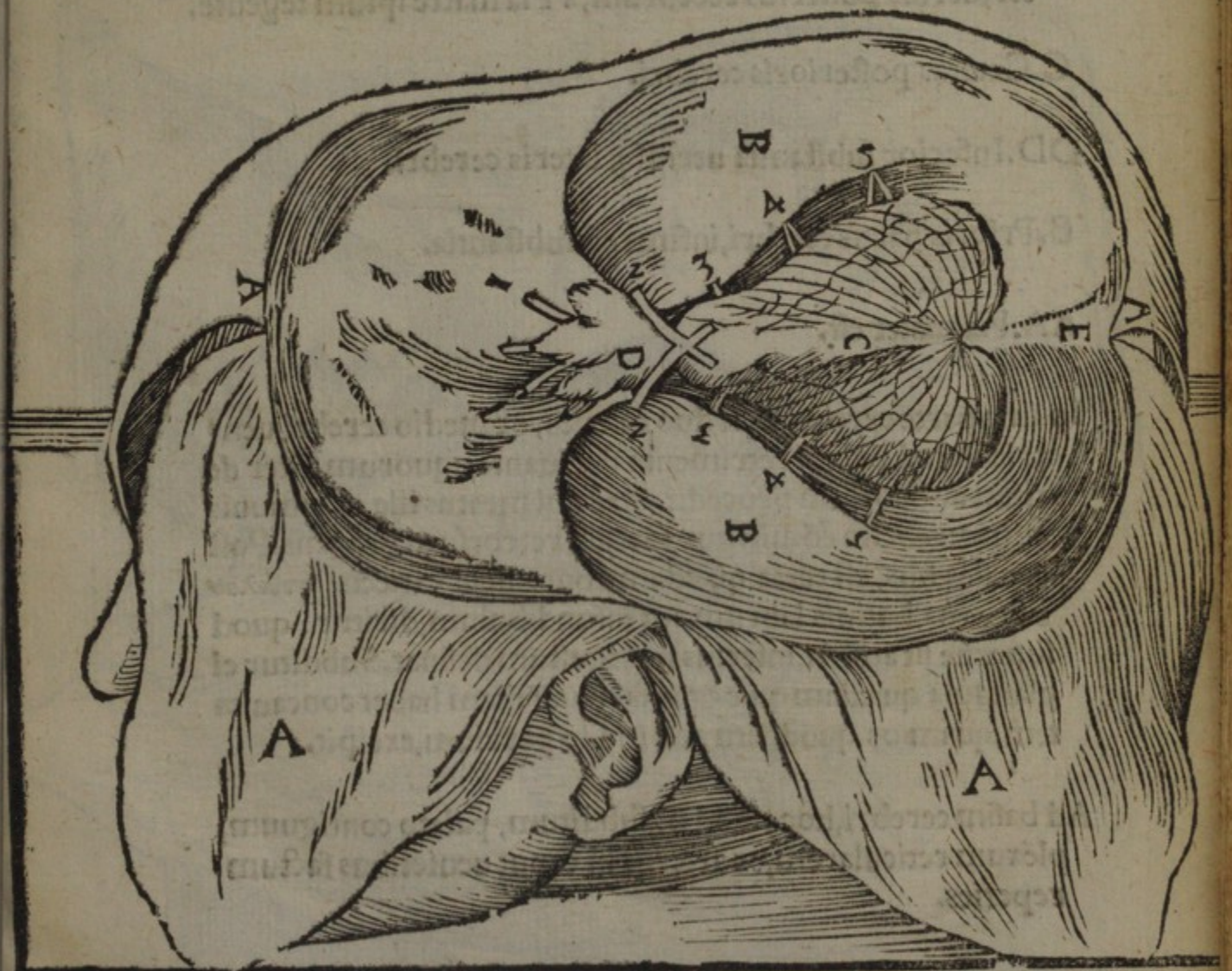
E. Postremam Cerebri partem longe durioyem, quæq; mox in spinalem medullam degeneret, designat.

Cerebellum, Cerebro à tergo adiacet, aliquatenus eo occultatq; duplici quoq; membrana uestitur, dura scilicet atq; molli membrana. Sinum unum habet, in quem spiritus ex anterioribus peruenit, finis eius prope spinalis medullæ initium situs est, ob quod durus existit.

Circa D. literam, nerui sunt ad oculos uidendi facultatẽ transferentes Græci ὀπτικὸς uocant, ex anterioribus uentriculis procedunt, caui ob id facti, ut spiritum uisuum recipiant. Hi inuicem in unum coeunt, & rursus anteq̃ oculos, ingre diantur, dirimuntur, hinc altero clauso oculo, totus spiritus per communem neruum, ad alterum fertur,

CAPITIS HUMANI, FIGURA SEPTIMA.

... non ...
... non ...
... non ...
... non ...
... non ...

ANATOMIAE, ID EST, DISSECTIONIS 710

In posteriori parte medijs uentriculi est foramen paruum quod tendit ad certam quandam uacuitatem, quae descendendo est uersus locum ubi est principium nuchae, & haec uacuitas non est in posterioris cerebri substantia, ut putant multi, nec est circumdata undique a substantia medullari cerebri, sed est inter posterius & anterius cerebrum sita, circumdata notabiliter, uersus posterius cerebrum, a Pia matre ipsum tegente.

C. Cautas posterioris cerebri.

DD. Inferior substantia utriusque lateris cerebri.

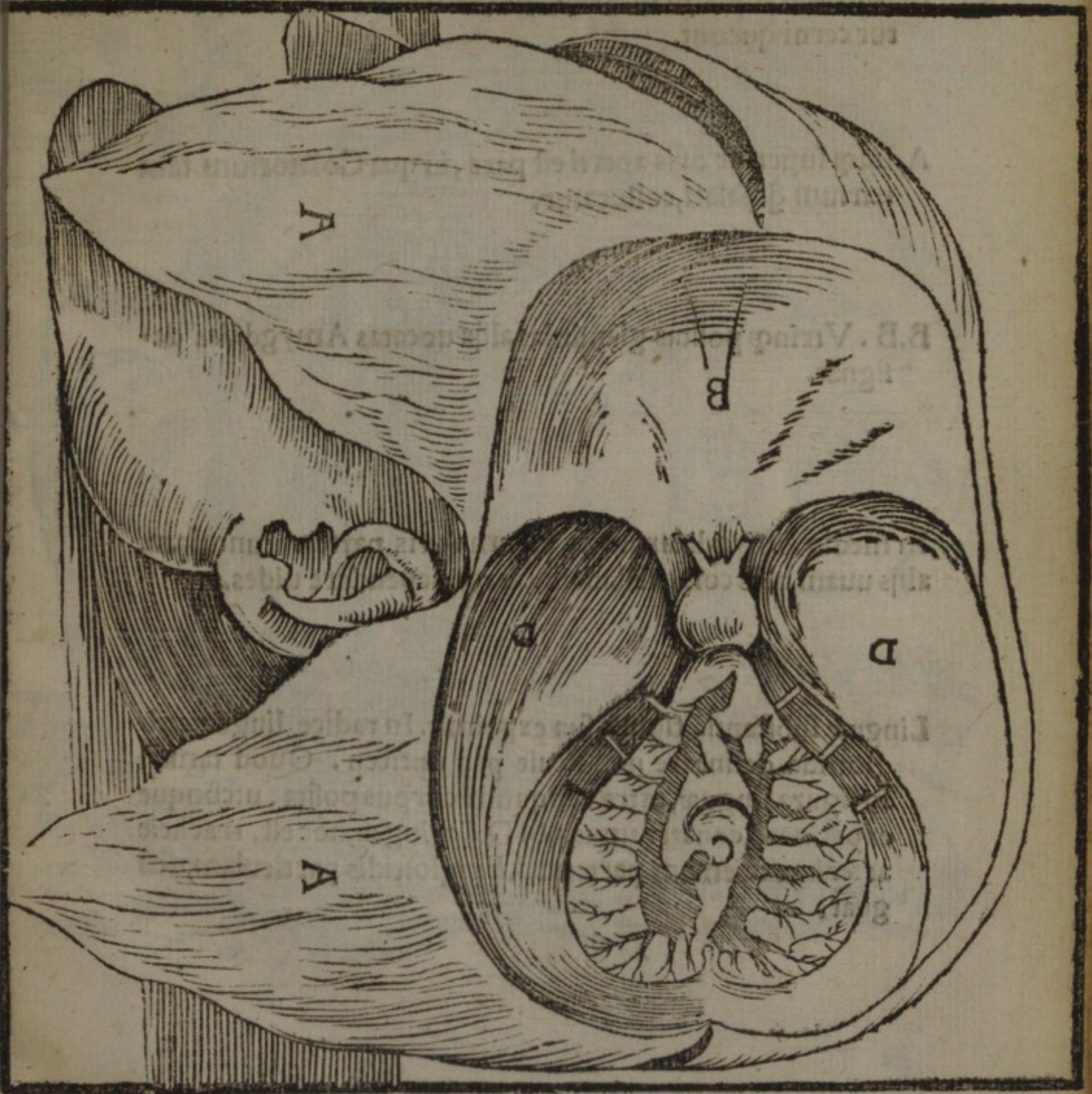
B. Prioris partis cerebri, infima est substantia.

AA. Pia mater est.

In ima parte cerebri sunt duo canales, ex medio cerebri uentriculo, ad palatum retrimenta deriuantes; quorum alter de cliuis ac deorsum procedit, alter ubi meatus ille communis cum cerebello committitur incipit, retrorsum pergens. Post canales hos, est certa quaedam concauitas Graecis *πτύελοσ* aut *χοάνη*, Latinis labrum aut infundibulum, dicitur, quod superne sit ampla, inferius in angustum desinat. Subditur ei glandula quaedam quae & ipsa manifestam habet concauitatem, quam os quoddam coli modo peruium, excipit.

Ad basim cerebri, hoc est, ad os subditum, palato contiguum, plexum reticularem, ex arterijs in caput uenientibus factum reperies.

CAPITIS HVMANI, FIGVRA OCTAVA.

ANATOMIAE, ID EST, DISSECTIONIS

In hac figura, quæ in oris cauitate habentur, atq; considerantur cerni queunt.

A. Itaq; superior oris aperti est pars, in qua Colatorium tamarium q̄ palati, collocatur.

B.B. Vtrinq; positas glandulas alijs uocatas Amygdalas designat.

In medio Amygdalarum ex superna oris parte carunculam, alijs uuam, alijs columellam uocatam, dependere uides.

Linguae substantiã, figura sua exprimit. In radice linguae epiglottida delineare non licuit per optice. Quod tamen in figura linguae, extra reliquum corpus posita, utcunque exprimere, conati sumus, ubi D. Laringen, hoc est, tracheae arteriae extremam partem. C. Epiglottidis particulam, designat.

CAPITIS HVMANI, FIGVRA NONA.

Si evag jlura viciqis O.I

ANATOMIAE, ID EST, DISSECTIONIS

Hæc figura, cranij inferiorem partem, ubi collo implantatur, indicat: & inuersum plane Cranium representat.

A, Dentium ordinē exprimit, numerus dentium in hominibus uariat, ad summum autem, 32. reperiuntur. Eorum, 4. infra & totidem supra, prope A literam expressi Græcis τομῆσ, hoc est, incidentes dicuntur, singuli singulis radicibus inniuntur. Eos, canini dentes in singulo latere, unus positus, sequuntur. Qui postremi in singulis lateribus incisuris per medium designati cernuntur, maxillares uocantur,

CC.

DD.

EE, Calamoidi ossa sunt,

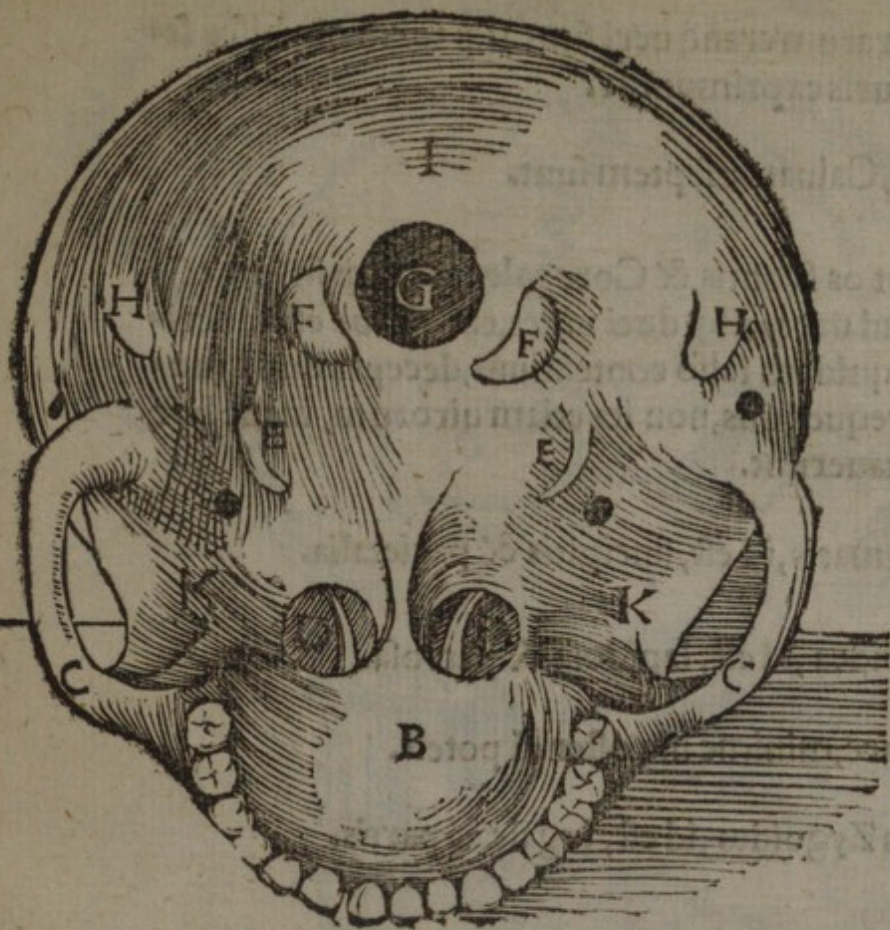
FF. Cranij duæ sunt partes, ubi colli prima & superior uer-
tebra odontoidea, Gal. uocat, uniuersum caput excipit,

G. Foramen est per quod nucha in spinam dorsi ex cerebro de-
riuat.

HH. Ossa sunt circa petrosa.

I. Occipitis cranij pars est.

CAPITIS HVMANI, FIGVRA DECIMA.

ANATOMIAE, ID EST, DISSECTIONIS

Ossium atq; suturarum cranij ueri situs atq; forma, in hisce sequentibus figuris exprimuntur.

Ossa cranij, id est, Caluariæ septem sunt.

A. B. Significant os frontis & Coronale, suturam in hoc osse per medium ad nares usq; duci uides, eam sexus esse discriminis notam, quidam falso contendunt, decepti quod mulieru cranij frequentius, non ita etiam uirorum, inesse hoc discrimen, notauerunt.

C. Ossa duo bregmatis, id est, sincipitis & parietalia.

D. Ossa duo lithoidea, id est, lapidosa & petrosa.

Os palati & basilare, minime hic ostendi potest.

F. Zygoma uel os Zygoïdes, id est, iugale & partis.

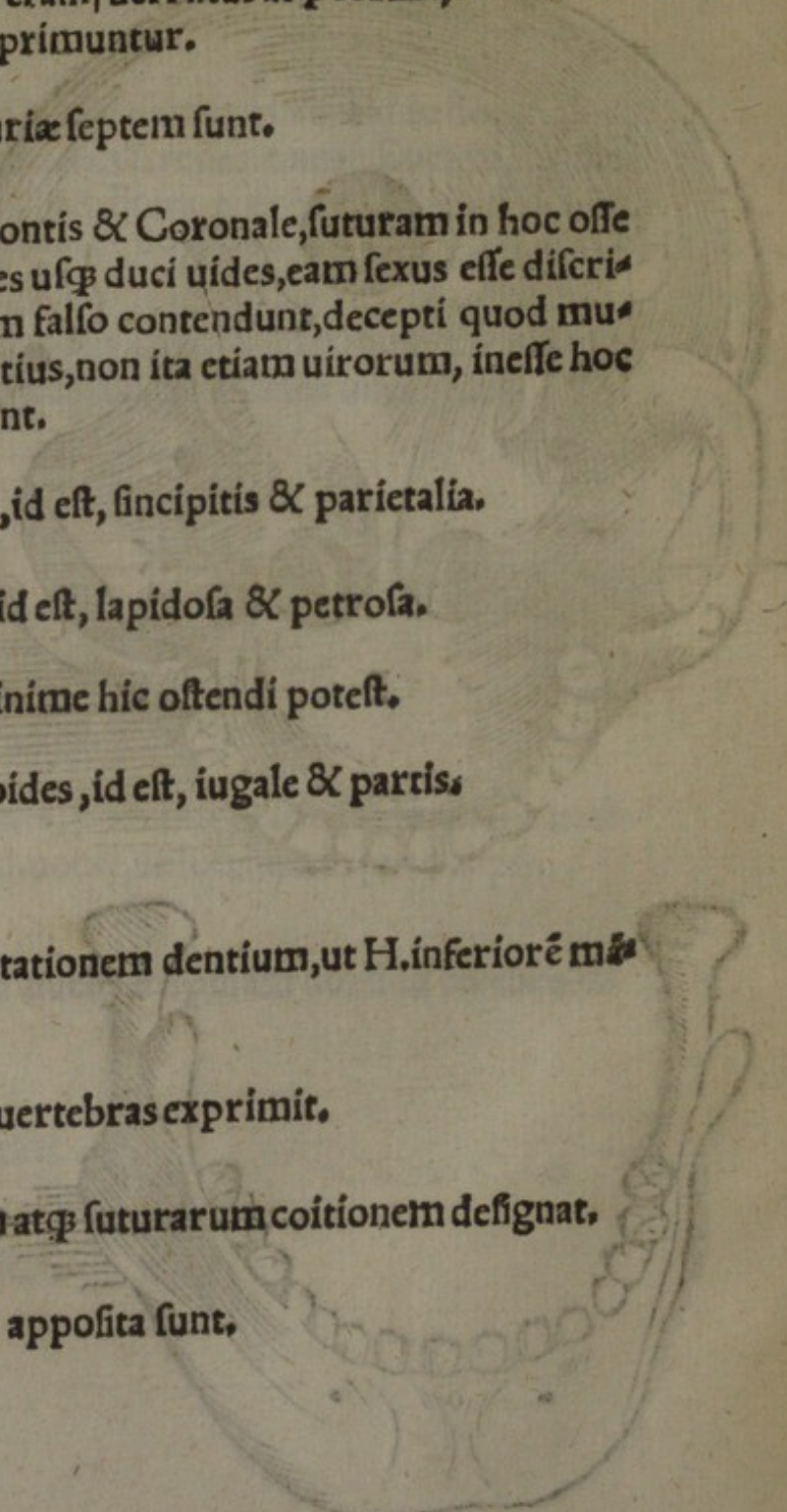
E. Nasi ossa.

G. Superiorem inplantationem dentium, ut H. inferiorē mandibulam, significat.

I. L. Colli atq; ceruicis uertebras exprimit.

K. Verticis supremum atq; suturarum coitionem designat.

Reliqua $\pi\alpha\rho\epsilon\gamma\gamma\omega\sigma$ loco apposita sunt.

HVMANI CAPITIS, FIGVRA VNDECIMA.

ANATOMIAE, ID EST, DISSECTIONIS

Hæc figura, priori, per omnia similis est, nisi quod ut prior, dextrū, ita hæc sinistrū capitis latus, conspiciendum offert.

A. Itaq; rursus frontis os indicat atq; Stephaniam, id est, coronalem, quod coronari olim solebat.

B. Os Bregmatis est, utriusq; ossis Bregmatis, cum frontis osse mutuus fit cōkursus atq; coitus, quæ pars cranij diutius dehiscens, in infantibus longo post tempore coalescit, perpetuo tamen postea, etiam in adultis, teneritudine quadam, coitionis locum refert. Hinc capitis internis partibus profutura remedia, Medici ad hūc locū applicanda esse monēt.

C. Respondens os est, ossi B bregmatis.

D. Lapidosum seu petrosum.

E. Labdoidi os est.

F. Jugale siue paris

G. Superiorem dentium implantationem.

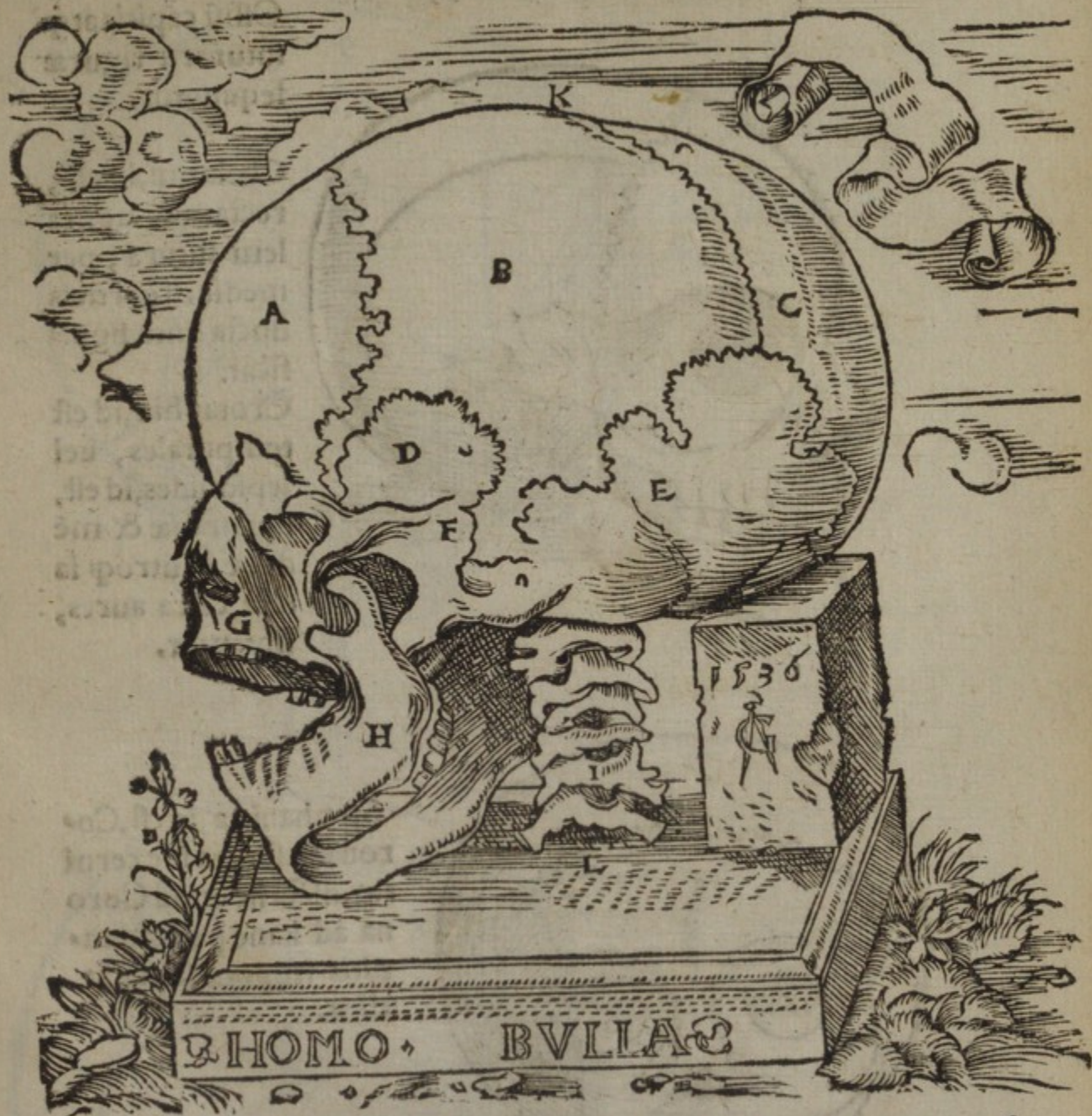
H. Inferiorem mandibulam.

I. Sex colli uertebras exprimit.

K. Verticis est locus.

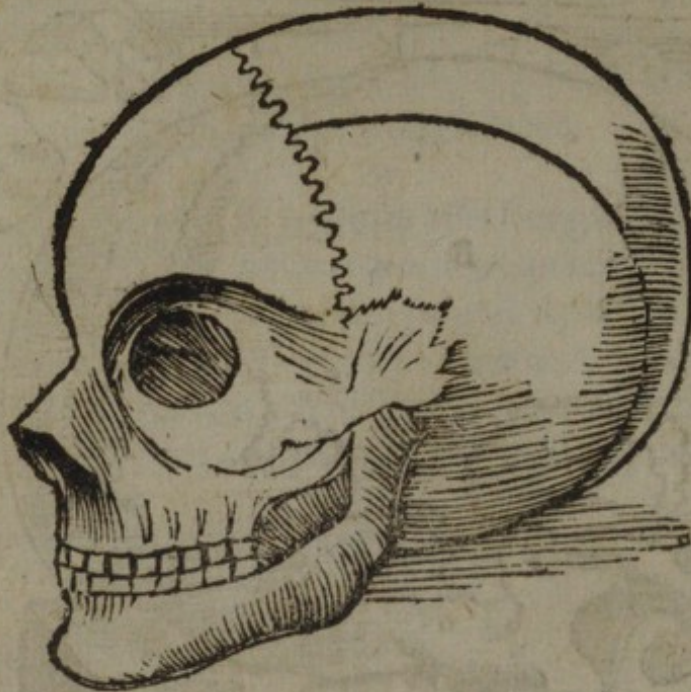
L. Terminus est, ubi dorsi spondiles incipiunt.

CAPITIS HVMANI, FIGVRA DVODECIMA.

ANATOMIAE, ID EST, DISSECTIONIS

Ossiū capitū atq̄
futurarū figuræ
sequuntur.

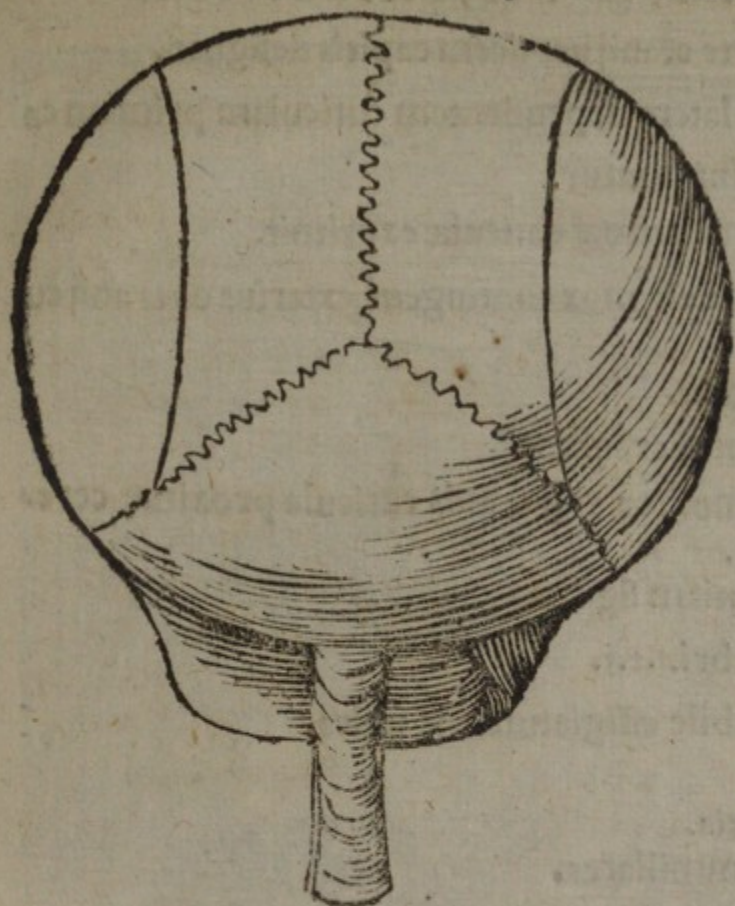
Obelæam, id est,
rectam & sagitta
lem futurā, per
medium uerticis
ducta linea signi
ficat.

Crotaphiæ, id est
temporales, uel
lepidoides, id est,
squamosæ & mē
dosæ, in utroq̄ la
tere, circa aures,
notantur.

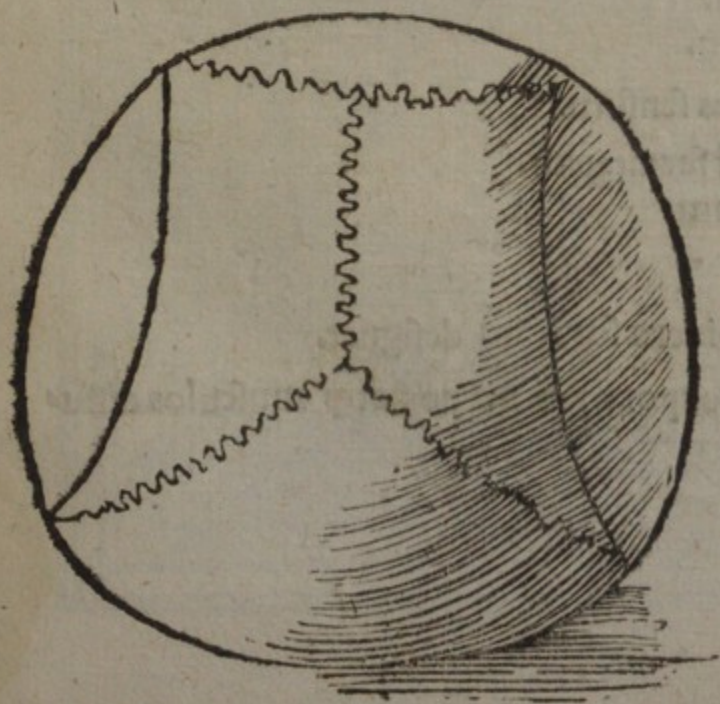

Stephaniæa, id est, Co
ronalis sutura hic cerni
tur, dicta sic quod Coro
na ad hanc partem ca
pitū imponi solita sit
olim.

HVMANI CAPITIS, FIGVRAE.

Labdoides ſimi
lis λ, literæ
Græcæ, verte
brarū colli offa
ſunt,

In hac figura o
mnes futuræ oc
cipitis, delinean
tur.

ANATOMIÆ, ID EST, DISSECTIONIS

- A. In suprema parte cranij uerticem capitis designat.
AB, AB, In utroq; latere dependentem cuticulam primam ca-
pitis, cui capilli innituntur.
C. Internam partem primæ cuticulæ exprimit.
D. Pericranium, hoc est, mox contingens, exterius os cranij cu-
ticula est.
E. Cranij ossa designat.
F. Dura meninx intra cranium.
G. Pia mater est, mollior atq; tenuis cuticula proxime cere-
brum obuelans.
H. Cerebri substantiam signat.
I. Ventriculus cerebri, 1, 2, 3;
Supra L. rete mirabile effigiatum esse uides,
L. Lacunam.
M. Neruorum paria.
N. Carunculæ mamillares.
OO. Visus organum.
P. Audiendi organum.
Q. In naribus olfactus sensum.
R. In lingua gustandi facultatem.
S. Coronalem futuram,
T. Sagittalem.
V. In occipite Labdoidem futuram designat.
Tactus in uniuerso corpore per neruos atq; musculos diffu-
sus sentitur.

Vniuersalis figura omnium partium capitis humani cum sua
 explicatione.

PRAEFATIVNCVLA IN ANATO
MIAM PORCI.

Ophonis, celeberrimi suo seculo Medici Anatomē,
quam de resectione Porci reliquit, ad finem figura
rum nostrarum, apponere libuit humanissime le
ctor, quo & huic ingenuæ arti Anatomiae esse sua
præexercitamenta, uel hinc colligere queas. Non enim prima
fronte, illotis (quod aiunt) manibus ad humani corporis rese
ctionem, tyrones medicinae admittendos puto, quin prius ru
dimēta quædam ex uitulorum, hædorum, porcellorum, & si
miarum, si, ut Galenus subinde fecit, nobis daretur eorum ani
malium copia, addidicerint, quod bonam partem membro
rum ea animantia, simili positura habeant, cum hominum cor
poribus. Quod si cui, tâta sit uel libido uel artis exercendæ dex
teritas, ut & aliorū animantiū quæ nihil uel parū cū hominū
corporibus habent affinitatis, ut sunt Ranarū, erinaciorum,
piscium, glirium, auium, gallinarum, atq; eius generis reliquo
rum, dissectiones moliantur. Hunc nostro exemplo mi
nime à scopo aberrare puto, mirū etiā in modum
eius artis hunc augere thesaurum, contendo.
Vnde enim earum rerū Aristoteli, Plinio,
Galeno tâta fuisset eruditio, si non prius
manum ad moliti fuissent Ana
tomiae, tibi lector conijci
endum relinquo.

ANATOMIA

PORCI EX COPHONIS

LIBRO.

Voniam interiorum membrorum corporis humani compositiones, omnino erant ignotae, placuit ueteribus Medicis, & maxime Galeno, ut per Anatomiam brutorum animalium interiorum membrorum partes manifestarentur. Et cum bruta animalia quaedam, ut Simia, in exterioribus nobis inueniantur similia, interiorum partium nulla inueniuntur adeo similia ut porci, & ideo in eis, Anatomiam fieri destinauimus.

Est autem Anatomia recta diuisio, quae sic fit: Porcum debes inuersum ponere, quem per medium gutturis incidis, & tunc primum tibi lingua occurret, quae dextrorsum & sinistrorsum quibusdam neruis alligata est, qui motiui dicuntur. Quod cum ipsi a cerebro ueniant ad pulmonem, uertitur ad linguam per quos lingua mouetur ad uoces. Ibi iuxta sunt carnes glandulosae quae dicuntur pharynges, & earum inflatio similiter dicitur, sunt etiam ibi maximae glandulae in quibus colligitur humor, & facit branchos.

In radicibus linguae oritur duo meatus, scilicet trachea arteria, per quam transit ad pulmonem aer, & oesophagus, per quem mittitur cibus ad stomachum, & est trachea arteria super oesoph

phagū super quā est quādam cartilago, quæ dicitur epiglottis
quæ clauditur aliquando ut cibus & potus per eam nō descen-
dat & aperiatur ut aēr intret & exeat.

Inter tracheam arteriā, & œsophagum, est locus qui dicitur
isthmon, inter duo præcipitia, in quo aliquando humor colli-
gitur, & facit apostema, quod dicitur squinantia, id est, angina,
aliquando totus extra, & dicitur synantia.

Tunc debes separare tracheam arteriam ab œsophago & in-
uenies pulmonem & cor. Cor uero est magis in sinistra parte,
quorum quilibet in sua capsula continetur. In capsula cordis
colligitur mater, quæ facit peripneumoniam.

Et tunc uidebis quandam uenam quæ concaua dicitur, quæ
ab epate uenit per medium diaphragmatis, & subintrat au-
riculam cordis, & fit arteria, de qua fiunt omnes aliæ arteriæ
quæ procedunt ad membra in quibus colligitur humor qui facit
sanfugium, aliquando colligitur extra eos, & facit anhelitum, ali-
quando intus & extra, & facit orthomiam. Et quod pulmo sit
cauernosus potestis probare, si cū calamo intromisso infletur.
Sub illis membris est panniculus, qui dicitur diaphragma quod
diuidit ea à nutritiuis, qui coniungitur tenuioribus costarum
in quibus colligitur humor, qui facit pleuresin.

Tunc debes reuerti ad nutritiua & computa longitudinē
œsophagi ad usq; septimum spondile, & incipit os stomachi
supra diaphragma, stomachus uero inferi⁹. Sub stomacho est
intestinum, quod dicitur portanariū, sub portanario est duo-
denū, sub duodeno est ieiunū, sub ieiuno est orbum, sub orbo
saccus, sub sacco longaō & sunt ibi quādam gracilia intestina,
quæ lateralīa uocantur in quibus est iliaca passio.

Ex dextra parte sub fundo stomachi est epar positū, in cuius
substantia est quasi quādam uesica quæ cystus fellis appellatur
& super epar sunt duo pāniculi zirbus & siphach, qui sunt im-

plicati uelut rete. Quod apparet ibi pingue & grossum dicitur zirbus: quod autē subtile est siphach, quæ procedunt usq; ad splenem, per quos uenæ transeunt, per quos melancholia ab epate ad splenem mittetur.

Est autē splen membrum oblongum in sinistro latere positum, loca quæ sunt sub splene & epate dicuntur hypochondria. Tunc debes omnia interiora extrahere, & tunc occurrit tibi in medio spinæ arteria magna, sub qua & uena magna cōtinetur quæ arteria fit de oībus arterijs capitis, quæ cōdensant in unā magnā arteriā, quæ descēdit à lūbis, & à se uarias arterias trāsmittit tā dextrorsū q̄ sinistrorsum ad inferiora. Vena ibi magna fit de arterijs capitis cōdensans quæ uenit usq; ad renes, & bifurcatur, & ibi fit uena chilis, in qua infiguntur capillares uenæ quæ præ nimia paruitate sui uideri non possunt, per quas urina cum quatuor humoribus, mittitur ad renes.

Tunc inuenies ibi duos meatus qui uritides dicuntur, & per eos resudat urina in uesicā. Nam ipsi infiguntur uesicæ, qui etiā transeunt per quēdam panniculum, quo omnia intestina præter longaonem clauduntur, qui uocatur epigorontysmeon coli quo rupto intestinū cadit in oschium, supra quem omentū est.

Finis Anatomiae Porci, ex traditione Cophonis.

Membra similiaria.

Oſto conſimiles ſunt partes, neruus, adeps, os
Arteria, uenæ, caro, cartilago, cutisq;.

Diſſimiliaria uel officialia.

Officijs animæ numero ſunt membra uiginti
Cor, iecur, & cerebrum, testes, ueſica, lienq;.
Et ſtomachus, pulmo, renes cum pectore, dorſum,
Os, oculi, nares, aures, collum, caput, & pes.

ANATOMIA

INFANTIS EX COMMEN-

tarijs clarissimi Anatomici Gabrielis de
Zerbis desumpta.

I foetus mas fuerit, & per abortum in dies quadraginta excidat: aperta matrice, cum humore super terrā exiens à uulua dissoluetur sua teneritudine, & non inuenietur propter sui paruitatem: si autē abortus fuerit super aquam frigidam, leuē & claram, inuenietur per colamentū creatura, & habebit formam magnæ formicæ. Et hæc substantia inuenietur in tela quadam, siue in panniculo, cuius caput & omnia membra formata sunt & distincta. Et aliquando quando recenter scinditur, inuenitur habens motum dilatationis & constrictionis quando acu pungitur, propter quod uere scitur creaturā illam esse animatam & inuenitur quod ueretrum eius & oculi eius magna sunt respectu suæ quantitatis, eo quod adhuc non sunt completa & adunata, sed in materia fluida resultat forma & figura membrorum, & simile euenit in alijs animalibus in oculis & membro generationis, ante ultimum eorum complementum, semper enim membra hæc aliorum respectu magnam habent quantitatem.

Si uero quod conceptum est foemina fuerit, & à uulua per abortum ceciderit ante menses tres, qui sunt dies nonaginta, abortus, inuenietur non figuratus, si uero quartum intrauerit mensem, uel tertium compleuerit, inuenietur tunc foemina formata, quando autem completa est, uelociter completur ad ultimam formationem in qua nascitur, quoniã humidum postquam consistare inceperit citius figuratur & completur quam siccum spissum

Dum est infantulus in utero, manus tenet apud mētum, dicebat Hyppoc. & caput apud pedes: neq; est uerum iudicare, nec uidebis in matricibus, si puer habeat caput inferius, siue superius, fœtus enim ante motum suum ad exitū, scilicet in partu naturali (dicebat Auic.) est sustentatus, id est, moratur, uel stat & situatur super pedes suos: & ipsius facies sustentata est, & inclinata super eius genua, & supponuntur plantæ manuum genibus suis, & nasus suus intra ambo genua positus est, & oculi super ea ambo genua, & colligit, scilicet, ambo genua ad anteriorem partem sui, & est positum collum una cum dorso eius uersus matris anteriora, & ipsius facies ad dorsum matris eius iacet inclinata, defendēdo, scilicet per duritiem spōdiliū matris, cor, scilicet, fœtus à nocentibus extrinsecis.

Causa autē situs huius est. Tum quia hic situs conueniētior est ad conuersionem faciendam, scilicet in partu super caput suum, quoniā egressio eius sic est egressio melior. Tum etiā quia minorem occupat locum, licet sint qui dicant hunc sitū solum esse masculi, dicebat Auicēn. scilicet præparatio, id est, maris infantis, fœminæ est, secundum contrarium huius præparationis, quod tamen dictum caret ratione, est autem eius situs in utero diuersus à situ plurimorum aliorum fœtuū in speciebus brutorum. Nam omne animal quadrupes ponitur in matrice extēsum propter matris longitudinem: Animal autem carens pedibus iacet in matrice super latus suum, sicut in delphino est uidere & cete & alijs piscibus, in utero alia sibi similia generantibus. Animal autē bipes stat ex matrice incuruatum, sicut aues stant in ouo, & homo in matrice, hoc est, incuruata stāt in matrice, ita quod nasus hominis est intra genua sua, & oculi eius super genua sua, & aures extra genua sua, cū est homo in utero, & hic quidē situs est ad defensaculum cor

dis, dicebat Auice. 9. de animalibus, & ille modus est magis cō
ueniens ad euitandum se, scilicet, à nocētibus, quæ sibi de foris
occurrere possent.

Colligatur foetus matri, mediante secundina, e pati eiusdē
mediantibus uenis, cordi uero mediantibus arterijs quæ sunt
in secundina, quorum omnium coopertorium est umbili-
cus dum ununtur apud foetum matris, aliqualem
colligantiam quoq; habet cum patre, & mem-
bris eius per uirtutem formatiuam de-
cisam à generatiua patris, quæ
est in semine & spiritu
gignitiuo,

QVALE SIT OFFICIUM ANA-
tomici, ex Carpi commentarijs, supra Mundini expo-
sitionem.

Idendum est, quid requiratur ad hoc, quod aliquis sit bonus Anatomes siue Anatomicus. Dico quod prius, & ante omnia oportet quod sit instructus in scientia medicinae, & cum sibi annexo, & delectetur legere ac pluries legere quae Aristo. & Gale. & Auic. & alij de animalibus dixerint, tam de uiuis quam de mortuis: & quid dixerint iuniores: & sit bonae estimatiuae, ut distinguat inter dicta doctorum, & incumbat pro uiribus dissectioni animalium diuersarum specierum, & diuersorum sexuum, ac diuersarum aetatum, praegnantium & non praegnantium, uiuorum & mortuorum.

Et ad scientiam istam acquirendam incubat anatomiae foetuum diuersarum specierum animalium: quia multae partes membrorum simplicium lucidissimae uidentur per Anatomiam foetuum quae in perfectis non apparent, nisi diminute. Et per istorum foetuum Anatomiam, fateor me multa cognouisse: quae mihi prius perobscura erant.

Et non credat aliquis per solam uiuam uocem, aut per scripturam posse habere hanc disciplinam: quia hic requiritur uisus, & tactus, ut xij. de utilitate inquit Galenus:

Nec per unam Anatomiam potest haberi distincta cognitio membrorum. Nam cum adhibetur studium in subtili ostensione unius particulae, propter propinquitatem ipsorum compositio alterius quasi penitus destruitur. Requiritur igitur multae numero, & praeter caeteris credere Galeno, qui errores aliorum correxit, maxime Cleamenis Praxagorae, & Philotimi & aliorum ueterum, ut in libro de Anatomia matricis ipse Gale. testatur: & communis tenet opinio errorem aliquem adhuc non inueniri in sua Anatomia, Eiusque opiniones firmas & inuiolatas

adhuc permanent: quamuis Auicē, in libris de animalibus, de ortu neruorum teneat cum Aristo, contra Gale. de quo latius in Anatomia neruorum cerebri (deo annuente) dicemus.

Et Gale. fere in omnibus suis libris aliquid dixit de Anatomia, magis tamē in. xvij. libris de Vtilitate particularū, & de luumētis membrorum, & in libello de Anatomia uiuorum, & in libro de Diffonātia Anatomicorum, & de Virtutibus naturalibus, & de Motibus liquidis in quibus maxime comprehenditur ingenium, & doctrina. Gale. de Anatomia.

Et quamuis Aristo. simul & Auic. dissentiat à Galeno discrepant tamen tanq̄ philosophi, Galenus autem, tanq̄ artifex sensibilis, non transcendit sensum. Sed reuera Aristo. in uniuersali quodammodo tractat de Anatomia, Galen. autem in particulari, & satis complete, quāuis ipsemet Gale. afferat aliquē post eum inueniri posse, qui inueniat aliqua, quæ per ipsum inuenta non sint.

Crederetamen debet Anatomes. Gale. maxime cōcordante sensu, aliter non, nec alijs auctoritatibus est credendum, ubi experientia & sensus sunt in contrarium. Multi tamen sunt, qui decipiuntur sensu, scilicet, unum pro alio capientes ex sua debili cogitativa,

Non credat ergo aliquis sibi soli, sed cōmunicet doctorum auctoritates, & sui ipsius opinionē cum peritis in Anatomia si potest: & simul sit sensus, & experientia super eo,

de quo fit sermo, ut quæ forte non distinguit

unus, distinguant forte alijs. Et istis ser-

uatis, aliquis poterit appellari

bonus Anatomes,

FINIS.

AD LECTOREM

D R Y A N D E R .

Destinatum erat, candidissime lector, reliquas ordine subiungere Anatomiae ad uivum expressas *ἔκοναε*, maximeq; spiritalium membrorum, quae intra thoracis atq; diaphragmatis cauum continentur, formam atque positionem explicare erat animus, quo duorum insignium uentrium, huius in Crani, illius in thoracis cauo, quibus tandem tertiu, qui Anatomicis est primus, nutrimentalium partium scilicet uentrem, commodum absolute & adijcere potuissem. Idq; partim per sculptores, partim per occupatioes, quibus indies in re medica, a ccepto opere distrahimur, minime perficere cum licuit, postea tandem, in studioforum nimirum gratiam dabitur, modo nudas quasdam figuras, ccepti operis quasi gustum praebentes, conspiciendas tibi appendicis loco apposuimus, quibus ut & reliquis nostris pro tuo commodo instructis, ut interim, quousq; reliqua maturemus optime fruaris amice lector cupio. Vale.

FIGVRA VNI

VERSI THORACIS DETRACTA
PRIORI CVTI.

CVLA SEQVI

TVR.

FIGVRA PVLMONVM

TRACHEAE ARTERIAE,
VENARVM ATQVE ARTE-
RIARVM, PASSIM IN
Pulmonis substan-

tia disper-

sa

membra,

una cum diaphra-

gmatis parte

sequi-

tur.

INEVITABILE
FATVM.
·D·I·D·

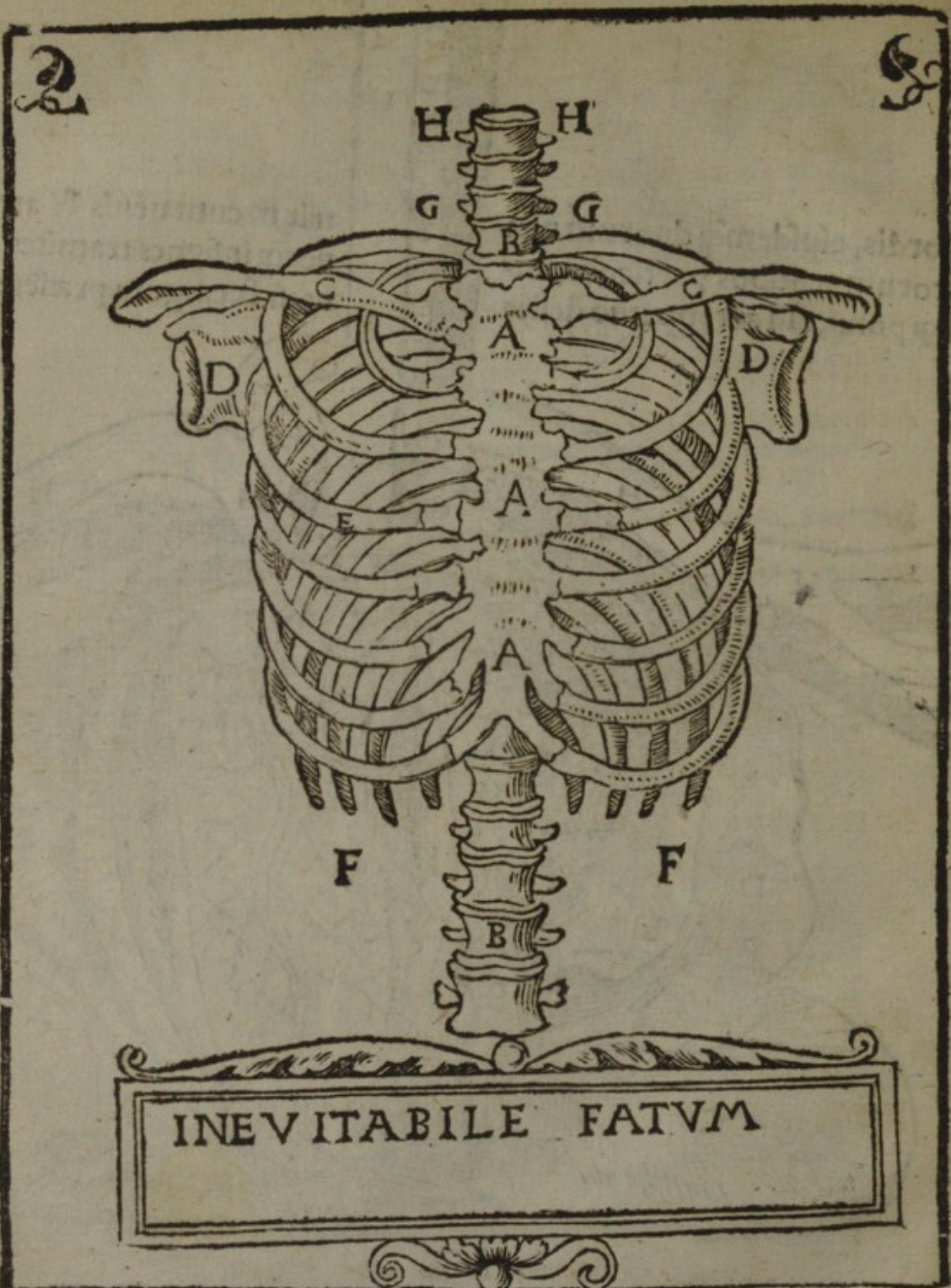
У О И М

Cordis, eiusdemq; duorum uen
 prorumpentibus particulis, bis
 atq; potui, illū aeri ppetuo desti

trium cum uenis & arteriis inde
 nosq; insignes tramites hunc cibo
 natū &c. figura præsens exhibet.

...
 ...
 ...

INEVITABILE FATVM

A motis omnibus siue carnosis siue pellicularibus partibus
 quæ deinceps thoracis ossium nuda relinquitur effigies,
 hac figura expressa esse uides.

AD ANATON

MIAE CONTEMPTOREM ET IN ABSTRV

stioribus plus equo curiosum disciplinis: Epigramma

REINHARDI LORICHII

HADAMARII.

Ingenij fragilem nostri superantia captum,
Ad nos spectabunt (Socrate teste) nihil.
Attamen aetherae lustras mysteria sphaerae,
Atque supra caelos excutis omne iubar.
Naturae causas rimare latentis opertae,
Et cassum certo lumine pergis iter.
Ante pedes tibi quae restent non cernis, & ipsa
Quae miser in proprio corpore membra geras.
Hae discas prius, ac te perspexisse labores,
Quam super extremos diripiare polos.
In cute quae teneas nescire, sed extera uelle
Noscere, res dictu turpis opinor erit.
Te maris, & terrae, numeroque carentis arenae
Mensorem, facilis turba uocare potest.
Sed fueris grauior Physicus: compaginiis omnis,
Si tibi corporeae plasmata nota forent.
Addocet haec primo culti pictura Dryandri,
Ut thorace tuo quae sita membra scias.
Mox alias capies spacio breuiore figuras,
Corporis ut noscas omnia membra tui.

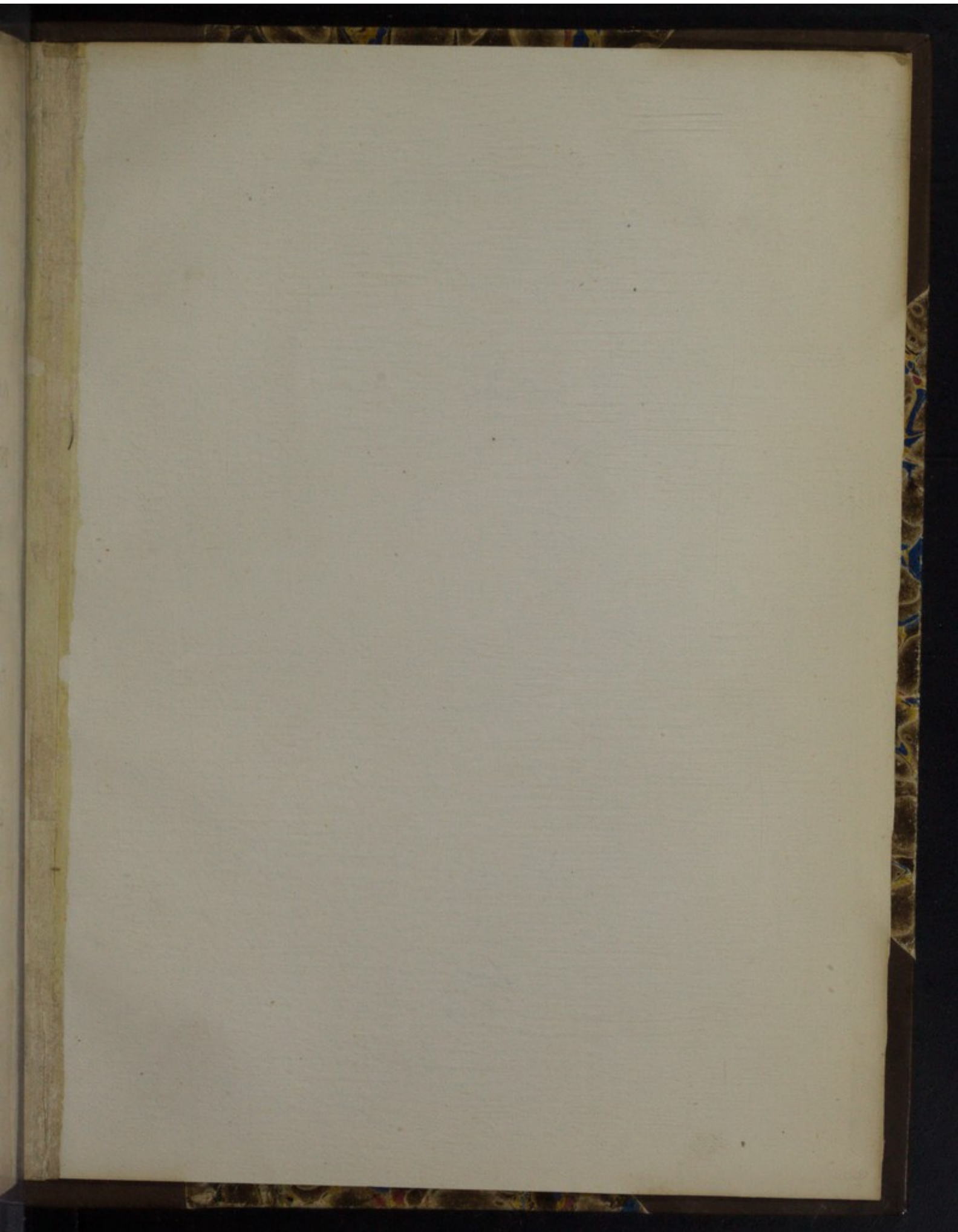
ΣΑΔΑΝΑΤΟ
 ΜΙΑ ΓΟΝΤΕΡΤΟΛΕΜΤΙΝ ΑΝΣΤΡΥ
 ΑΒΕΛΗΑΝΑΤ ΕΟΡΕΙΕ
 ΗΑΔΑΜΑΡΗ

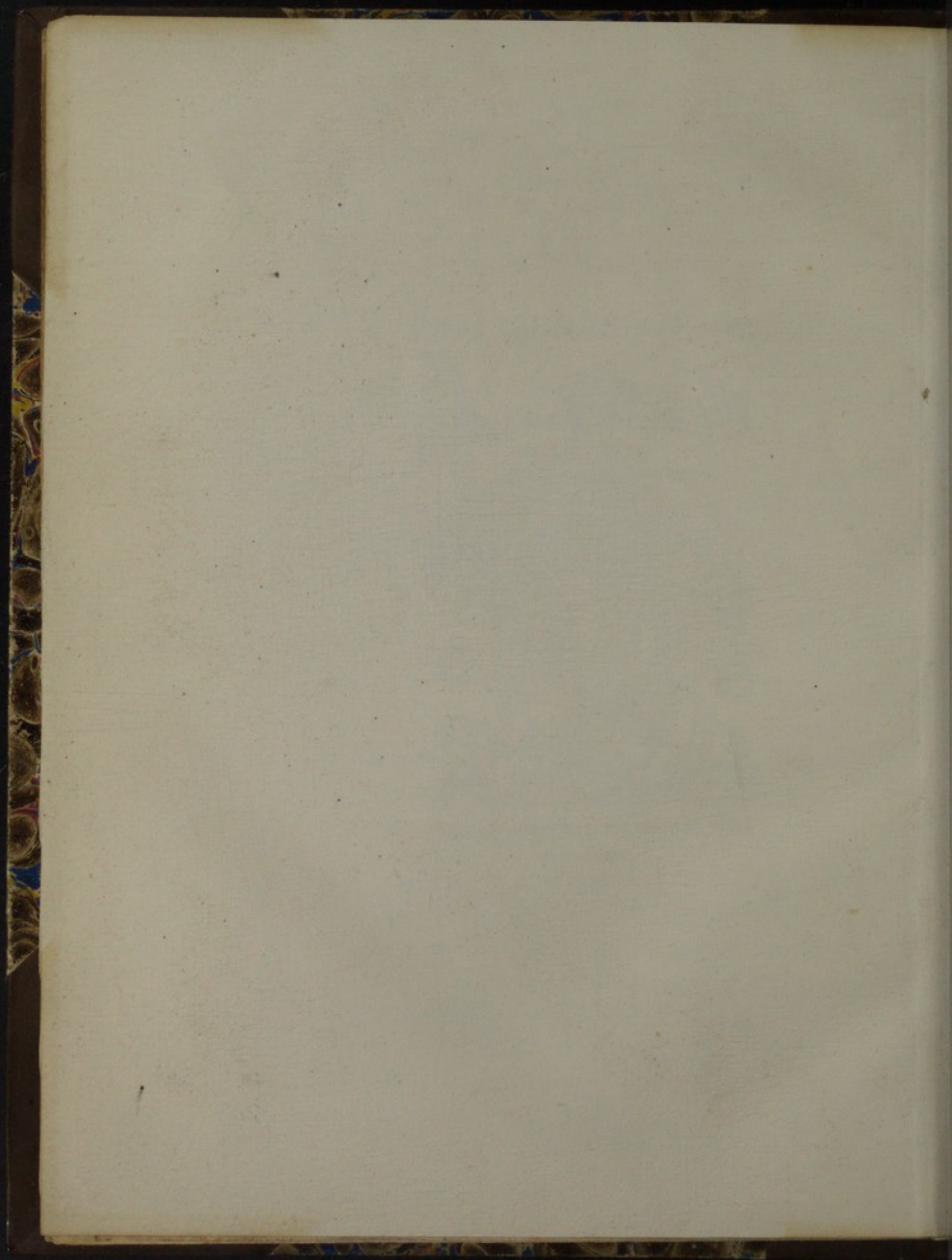
ΑΔ' ουκ εστι ουκοφάντου δ' υγματοε

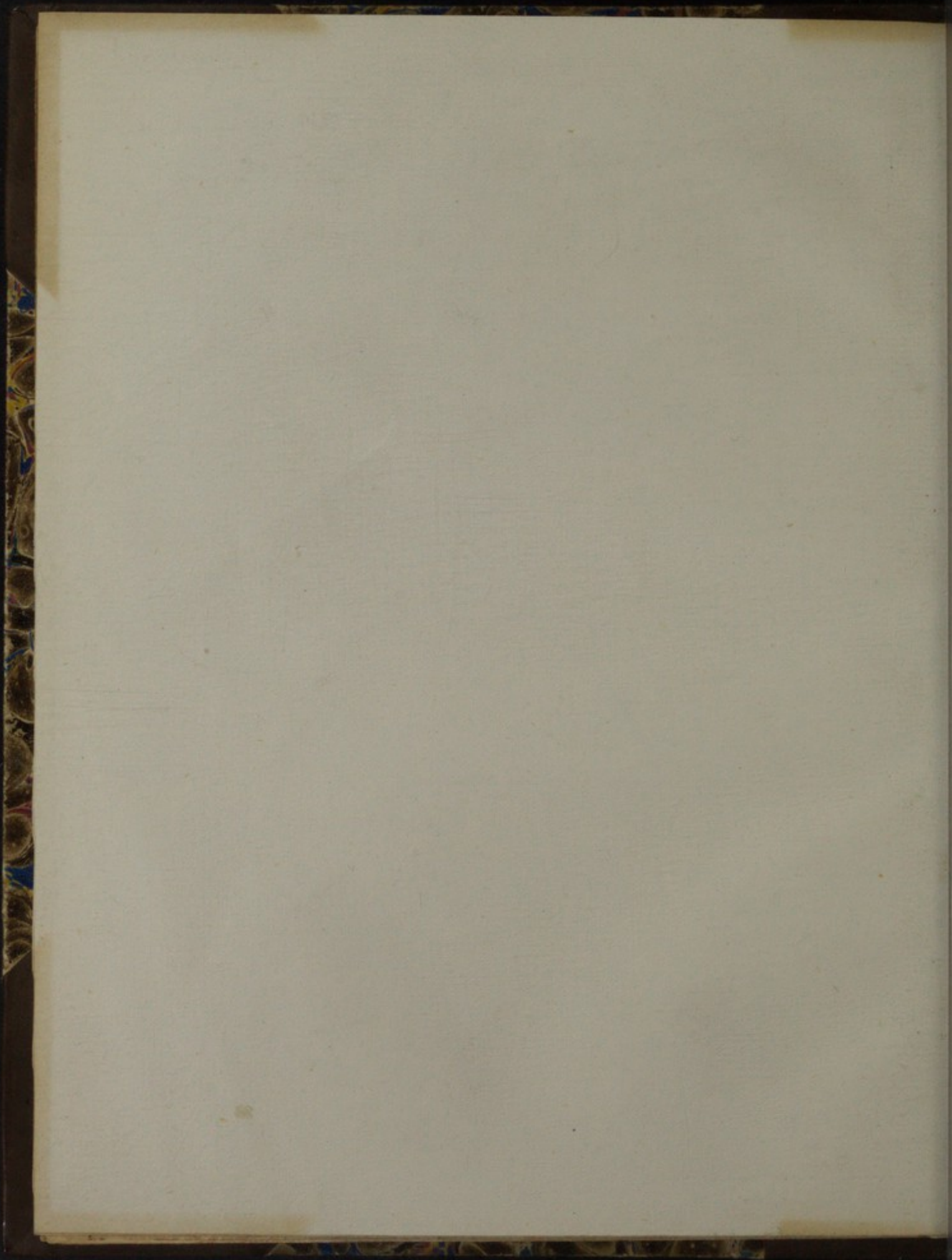

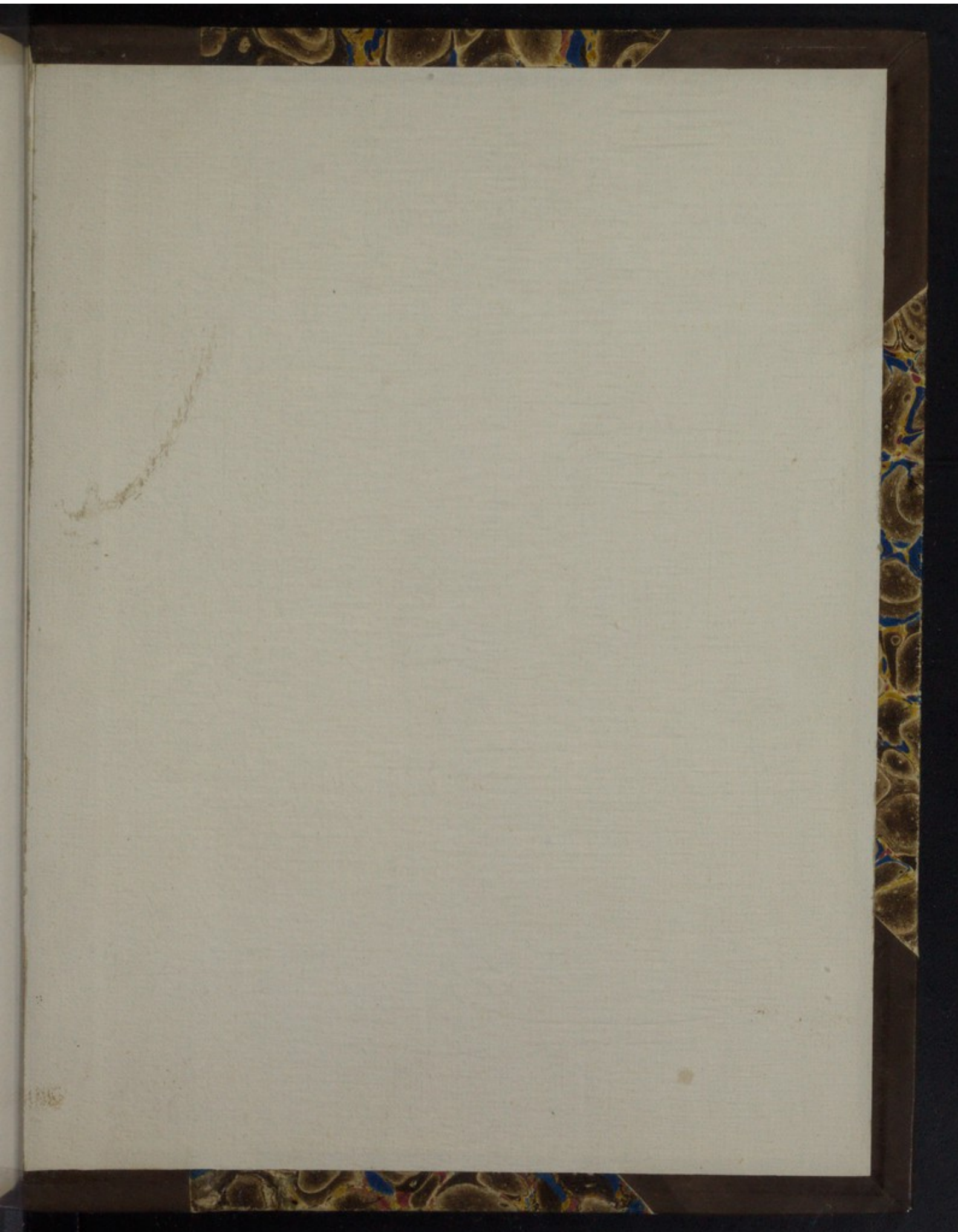
Nullum aduersus sycophanta morsum
 remedium.

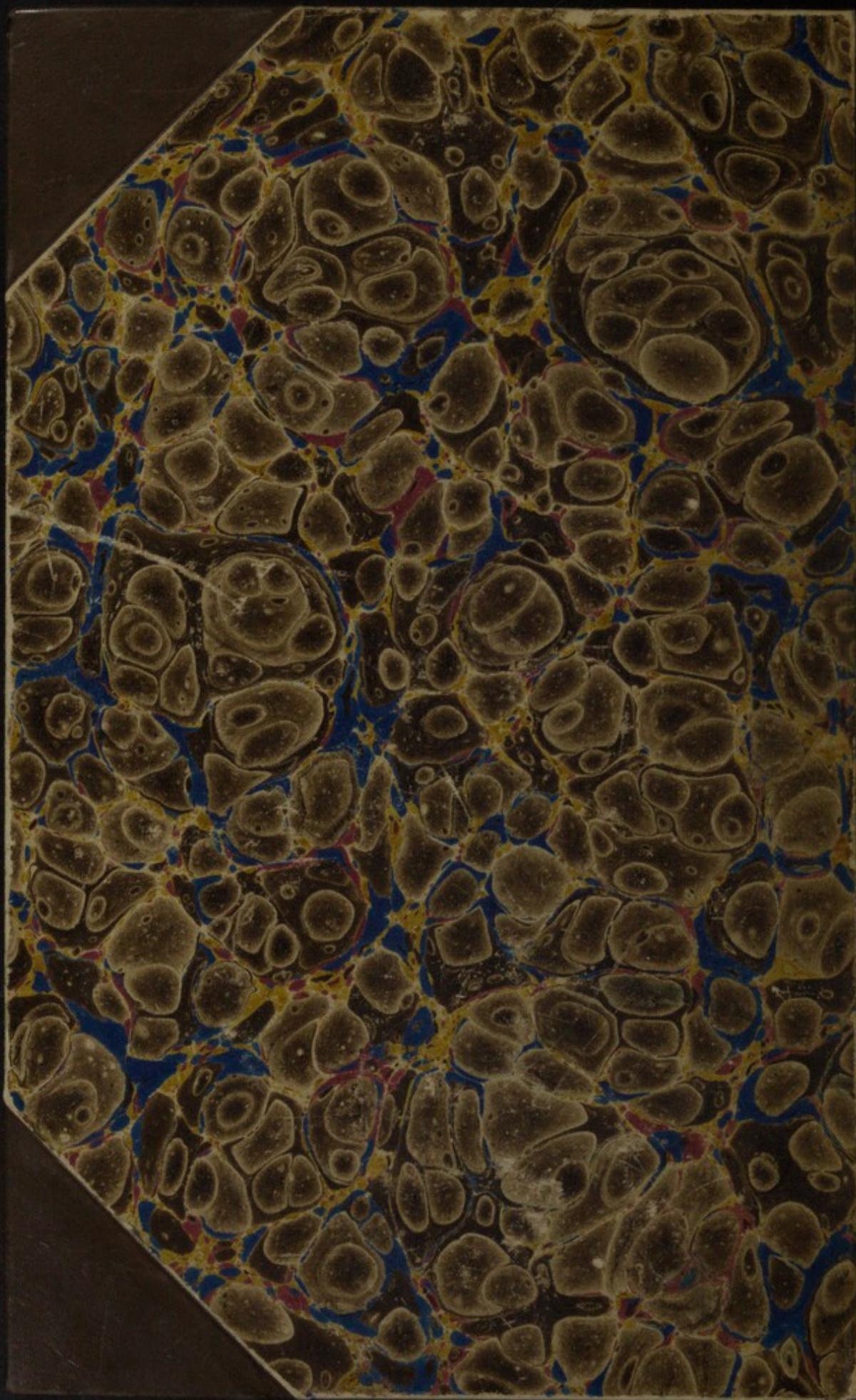

ANATOMIA

DRYANDER

1537

